Załącznik do Uchwały nr.. z dnia… w sprawie przyjęcia Stalowowolskiego Programu Senioralnego na lata 2027-2029

Spis treści

WSTĘP 3

ADRESACI PROGRAMU 5

DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB STARSZYCH W GMINIE STALOWA WOLA 6

ZASOBY GMINNE DZIAŁAJĄCE W SFERZE WSPIERANIA SENIORÓW, ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU 26

ANALIZA SWOT W OBSZARZE WSPARCIA SENIORÓW 40

CELE PROGRAMU 42

PROGRAMOWANIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ 45

WDRAŻANIE I ZARZĄDZANIE PROGRAMEM 57

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU 57

FINANSOWANIE PROGRAMU 58

Wstęp

Stalowowolski Program Senioralny na lata 2027–2029 stanowi odpowiedź na zmiany demograficzne, społeczne i zdrowotne zachodzące zarówno w skali lokalnej, krajowej, jak i europejskiej. Jednym z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki społecznej jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa, który wpływa na sposób organizacji usług społecznych, ochrony zdrowia, systemu wsparcia oraz życia lokalnych społeczności.

Proces ten widoczny jest również w Gminie Stalowa Wola. Analiza sytuacji demograficznej wskazuje na wzrost liczby i udziału osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców miasta. Oznacza to, że polityka senioralna staje się coraz ważniejszym elementem lokalnej polityki społecznej i wymaga długofalowego planowania, uwzględniającego zarówno aktualne potrzeby osób starszych, jak i zmiany, które będą zachodziły w kolejnych latach.

Starzenie się społeczeństwa nie powinno być jednak postrzegane wyłącznie przez pryzmat rosnącego zapotrzebowania na pomoc i opiekę. Osoby starsze stanowią grupę niezwykle zróżnicowaną pod względem wieku, stanu zdrowia, poziomu samodzielności, sytuacji rodzinnej, aktywności społecznej oraz potrzeb. Wśród mieszkańców w wieku 60+ znajdują się osoby aktywne fizycznie i społecznie, samodzielne i zaangażowane w życie lokalnej społeczności, ale również osoby zagrożone izolacją społeczną, osoby z ograniczoną sprawnością, chorujące, z niepełnosprawnościami oraz osoby wymagające stałego wsparcia i opieki.

Różnorodność sytuacji życiowych seniorów powoduje, że działania kierowane do tej grupy nie mogą ograniczać się wyłącznie do systemu pomocy społecznej. Analiza lokalnych danych wskazuje, że zdecydowana większość osób starszych nie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, co oznacza, że polityka senioralna powinna obejmować znacznie szerszy zakres działań. Istotne znaczenie mają zarówno usługi wspierające osoby wymagające pomocy w codziennym funkcjonowaniu, jak również działania profilaktyczne, aktywizujące, edukacyjne, integracyjne i informacyjne, umożliwiające seniorom jak najdłuższe zachowanie samodzielności oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Jednym z istotnych wyzwań jest również zmieniający się charakter potrzeb osób wymagających wsparcia. Analiza realizowanych usług wskazuje, że przy względnie stabilnej liczbie ich odbiorców wzrasta liczba realizowanych godzin usług opiekuńczych. Może to

wskazywać na potrzebę dostosowywania zakresu i intensywności wsparcia do indywidualnej sytuacji oraz poziomu samodzielności seniorów.

Szczególnego znaczenia nabiera zatem rozwijanie usług umożliwiających osobom starszym możliwie długie i bezpieczne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania. Dotyczy to między innymi usług opiekuńczych, specjalistycznych, sąsiedzkich i asystenckich, a także rozwiązań wspierających bezpieczeństwo i samodzielność osób starszych. Ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia pozostaje również pomoc skierowana do osób sprawujących opiekę nad seniorami. Opiekunowie nieformalni często odgrywają kluczową rolę w umożliwieniu osobie starszej pozostania w środowisku rodzinnym i lokalnym, dlatego sami powinni być traktowani jako odbiorcy wsparcia, w szczególności informacyjnego, doradczego, szkoleniowego oraz wytchnieniowego.

Program uwzględnia również potrzebę przeciwdziałania izolacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych. Szczególnej uwagi wymagają seniorzy, którzy z różnych przyczyn ograniczają swoją aktywność i kontakty społeczne, w tym osoby samotne, o ograniczonej mobilności oraz pozostające poza głównym nurtem życia społecznego. Dostęp do rzetelnej informacji, możliwość uczestnictwa w działaniach lokalnych, rozwijanie zainteresowań, kontaktów międzypokoleniowych oraz korzystania z oferty społecznej, kulturalnej i rekreacyjnej może stanowić istotny czynnik wzmacniający dobrostan i jakość życia osób starszych.

Trzyletni okres realizacji *Stalowowolskiego Programu Senioralnego na lata 2024–2026* pozwolił na kontynuowanie i rozwijanie działań skierowanych do osób starszych oraz potwierdził, że potrzeby tej grupy są zróżnicowane i wymagają elastycznego podejścia. Doświadczenia wynikające z realizacji dotychczasowego Programu, wnioski z diagnozy oraz analiza lokalnych danych stanowią podstawę do opracowania kolejnego dokumentu programowego.

Stalowowolski Program Senioralny na lata 2027–2029 został opracowany z myślą zarówno o osobach aktywnych i samodzielnych, które chcą rozwijać swoje zainteresowania i uczestniczyć w życiu społecznym miasta, jak i o seniorach wymagających okresowego lub stałego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Adresatami Programu są również członkowie rodzin oraz opiekunowie nieformalni sprawujący opiekę nad osobami starszymi.

Program wpisuje się w kierunek rozwoju usług społecznych opartych na idei **deinstytucjonalizacji**, rozumianej jako rozwijanie dostępnych i możliwie

zindywidualizowanych form wsparcia świadczonych w społeczności lokalnej, które – w zależności od potrzeb i sytuacji danej osoby – mogą umożliwiać jej możliwie długie funkcjonowanie w środowisku zamieszkania. Rozwój usług środowiskowych nie oznacza rezygnacji z opieki instytucjonalnej, która w przypadku osób wymagających całodobowego i specjalistycznego wsparcia pozostaje ważnym elementem systemu pomocy. Istotne jest jednak rozwijanie takich form wsparcia, które pozwolą możliwie długo zachować samodzielność i zapewnią seniorom możliwość życia w środowisku lokalnym, zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami i możliwościami.

Program wyznacza kierunki działań służących poprawie jakości życia osób starszych, wzmacnianiu ich samodzielności, bezpieczeństwa i aktywności społecznej, a także rozwijaniu systemu wsparcia dla seniorów oraz ich opiekunów. Jego realizacja wymaga współpracy samorządu, jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych, instytucji działających w obszarze ochrony zdrowia, kultury, sportu i edukacji oraz samych mieszkańców.

Adresaci Programu

Adresatami *Stalowowolskiego Programu Senioralnego na lata 2027–2029* są przede wszystkim mieszkańcy Gminy Stalowa Wola w wieku **60 lat i więcej**, reprezentujący zróżnicowany poziom aktywności, samodzielności i potrzeb.

Program skierowany jest również do:

- członków rodzin osób starszych,
- opiekunów nieformalnych sprawujących opiekę nad seniorami,
- podmiotów i instytucji realizujących działania na rzecz osób starszych,
- organizacji i środowisk lokalnych zaangażowanych w rozwój polityki senioralnej.

Diagnoza sytuacji osób starszych w gminie Stalowa Wola

Opracowanie *Stalowowolskiego Programu Senioralnego na lata 2027–2029* zostało poprzedzone analizą sytuacji osób starszych zamieszkujących Gminę Stalowa Wola. Diagnoza stanowi podstawę do określenia najważniejszych potrzeb, problemów, potencjałów oraz kierunków działań, które powinny być rozwijane w lokalnej polityce senioralnej w kolejnych latach.

Proces starzenia się mieszkańców wpływa nie tylko na strukturę demograficzną miasta, ale również na zapotrzebowanie na różnego rodzaju usługi i formy wsparcia. Wraz z wiekiem mogą pojawiać się ograniczenia związane ze stanem zdrowia, sprawnością, samodzielnością czy możliwością uczestniczenia w życiu społecznym. Jednocześnie osoby starsze stanowią grupę bardzo zróżnicowaną – zarówno pod względem sytuacji życiowej i rodzinnej, jak również poziomu aktywności oraz zakresu potrzebnego wsparcia.

Przeprowadzona analiza ma na celu przedstawienie aktualnej sytuacji seniorów w Gminie Stalowa Wola oraz wskazanie najważniejszych zjawisk i trendów istotnych z punktu widzenia planowania lokalnej polityki senioralnej. W szczególności uwzględniono dane dotyczące sytuacji demograficznej mieszkańców, skali korzystania przez osoby starsze z pomocy społecznej, przyczyn udzielania wsparcia, a także dostępnych form usług i pomocy kierowanych do seniorów.

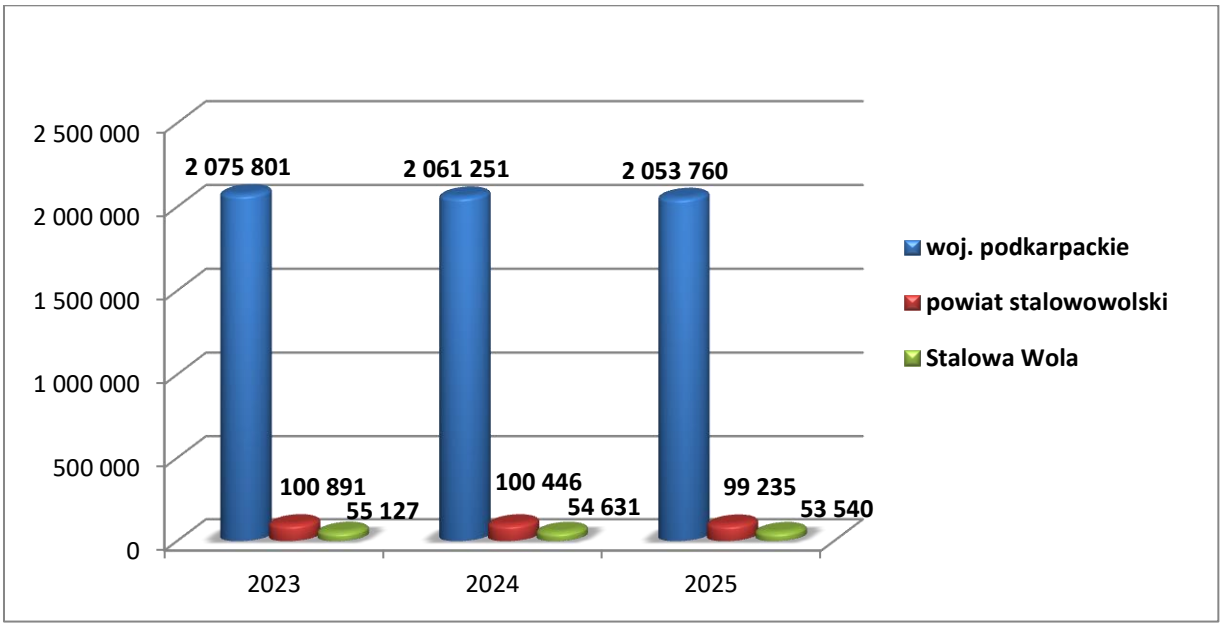
Analizie poddano również dane dotyczące usług opiekuńczych i specjalistycznych, usług sąsiedzkich, usług asystenckich, teleopieki, opieki wytchnieniowej oraz pobytu osób starszych w domach pomocy społecznej. Pozwoliło to na spojrzenie na sytuację seniorów nie tylko przez pryzmat liczby osób objętych wsparciem, ale również charakteru i intensywności realizowanych usług oraz zmian zachodzących w latach 2023–2025.

Diagnoza nie ogranicza się jednak wyłącznie do identyfikacji problemów i deficytów. Jej celem jest również wskazanie obszarów, w których możliwe jest wzmacnianie samodzielności, aktywności i uczestnictwa społecznego osób starszych, a także rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla seniorów i ich opiekunów.

Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy stanowią bezpośrednią podstawę do sformułowania celów oraz kierunków działań *Stalowowolskiego Programu Senioralnego na lata 2027–2029.* Dzięki temu część operacyjna Programu pozostaje w bezpośrednim związku z rozpoznanymi potrzebami i zjawiskami zachodzącymi w lokalnej społeczności,

a zaplanowane działania stanowią odpowiedź na najważniejsze wyzwania związane ze starzeniem się mieszkańców Gminy Stalowa Wola.

Wykres nr 1: Liczba mieszkańców województwa podkarpackiego, powiatu stalowowolskiego i miasta Stalowej Woli na przestrzeni 2023-2025.

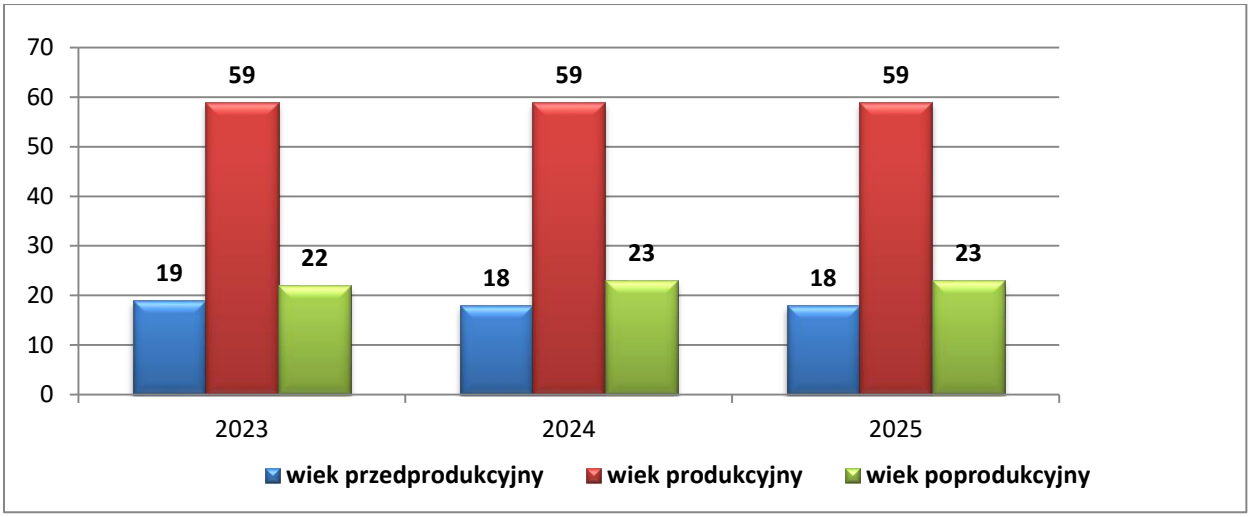
Źródło: Główny Urząd Statystyczny https://new.stat.gov.pl/.

W latach 2023–2025 liczba mieszkańców Stalowej Woli systematycznie się zmniejszała – z 55 127 osób w 2023 r. do 53 540 osób w 2025 r. Oznacza to spadek o 1 587 osób, czyli o 2,88%.

W powiecie stalowowolskim liczba ludności zmniejszyła się w tym samym okresie ze 100 891 do 99 235 osób, czyli o 1 656 osób (1,64%). Z kolei w województwie podkarpackim odnotowano spadek z 2 075 801 do 2 053 760 mieszkańców, a więc o 22 041 osób (1, 06%).

Porównanie dynamiki zmian wskazuje, że sytuacja demograficzna Stalowej Woli jest mniej korzystna niż sytuacja powiatu i województwa. Procentowy ubytek ludności miasta był wyraźnie większy niż w powiecie stalowowolskim oraz województwie podkarpackim. Oznacza to, że proces zmniejszania się liczby mieszkańców w analizowanym okresie przebiegał w Stalowej Woli z większym nasileniem niż na poziomie powiatu i województwa.

Wykres nr 2: Udział procentowy mieszkańców województwa podkarpackiego w kategoriach wiekowych w latach 2023-2025.

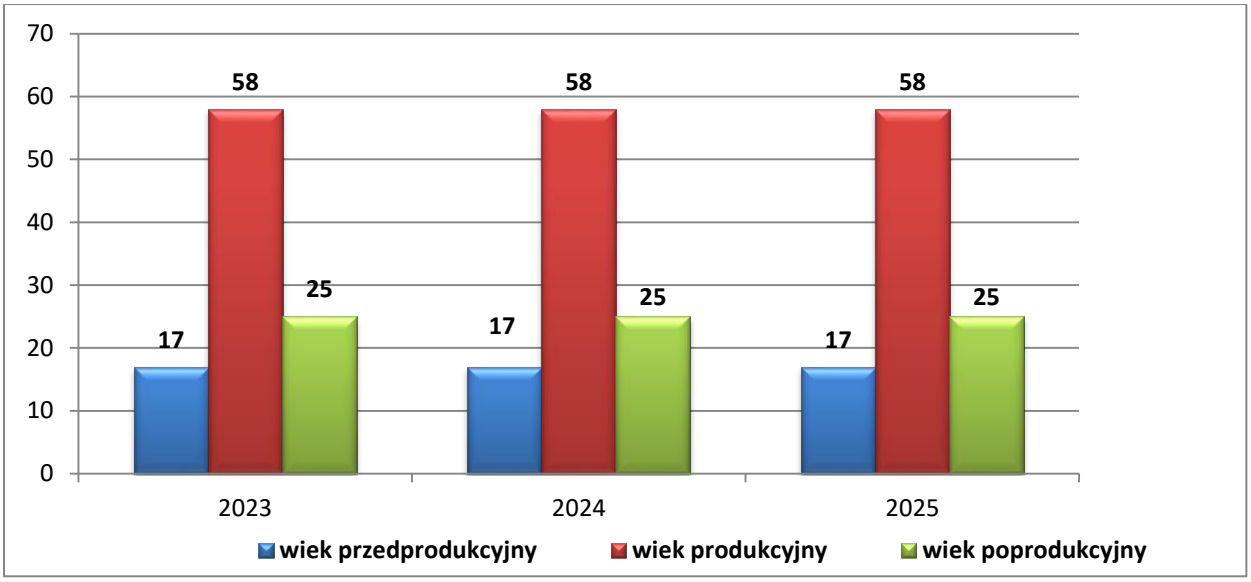
Źródło: Główny Urząd Statystyczny https://new.stat.gov.pl/.

W analizowanym okresie największą grupę mieszkańców województwa podkarpackiego stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział utrzymywał się na stałym poziomie 59% w każdym z trzech lat. Oznacza to, że osoby w wieku produkcyjnym stanowiły większą ludność regionu.

Jednocześnie widoczne są zmiany w pozostałych kategoriach wiekowych. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 19% w 2023r. do 18% w 2024 roku i utrzymał się na tym poziomie w 2025r. Z kolei udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 22% w 2023r. do 23% w 2024r. i pozostał na tym samym poziomie w 2025r.

Przedstawione dane wskazują na stopniowe starzenie się ludności województwa podkarpackiego. Zmniejszający się udział osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym może w dłuższej perspektywie wpływać na sytuację na rynku pracy, zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze oraz rozwój systemu wsparcia osób starszych.

Wykres nr 3: Udział procentowy mieszkańców powiatu stalowowolskiego w kategoriach wiekowych na przestrzeni 2023 – 2025.

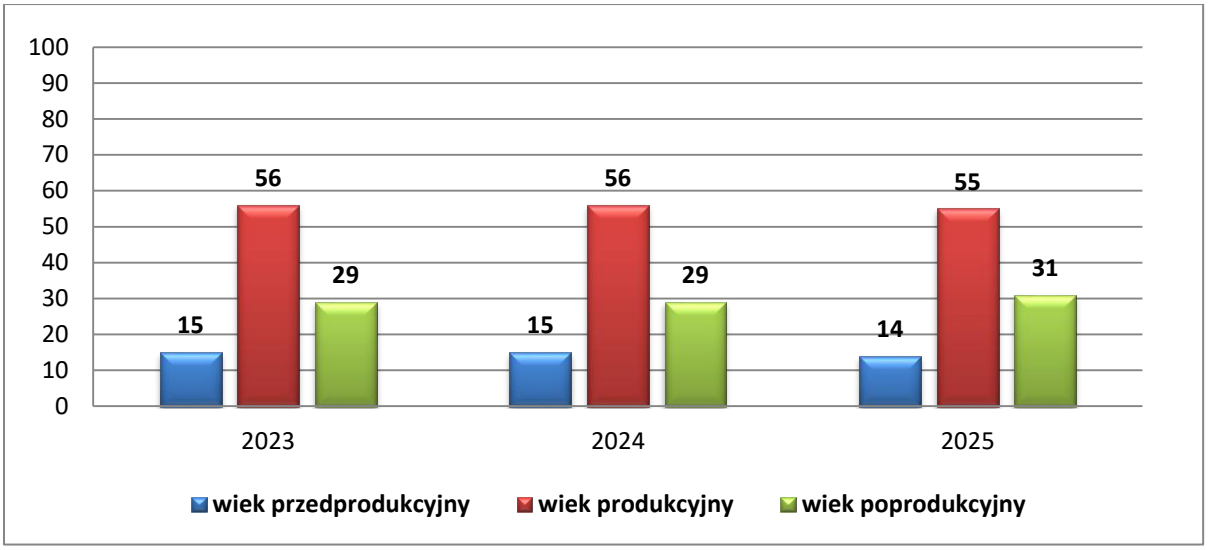
Źródło: Główny Urząd Statystyczny https://new.stat.gov.pl/.

W powiecie stalowowolskim, podobnie jak w województwie podkarpackim, największą grupę mieszkańców stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział wynosił 58%. W porównaniu z województwem podkarpackim odsetek ten był niższy o 1 punkt procentowy.

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się na stałym poziomie – 17%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 25% ludności powiatu we wszystkich trzech latach.

Na szczególną uwagę zasługuje stosunkowo wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosi 25%, czyli o 3 punkty procentowe więcej niż w województwie podkarpackim w 2023r. oraz o 2 punkty procentowe więcej w latach 2024-2025. Jednocześnie udział osób w wieku przedprodukcyjnym był niższy niż w całym województwie.

Wykres nr 4: Udział procentowy mieszkańców Stalowej Woli w kategoriach wiekowych na przestrzeni 2023 – 2025.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny https://new.stat.gov.pl/.

Analiza struktury wieku mieszkańców Stalowej Woli na tle powiatu stalowowolskiego i województwa podkarpackiego w latach 2023-2025 wskazuje na niekorzystne zmiany demograficzne, związane z postępującym starzeniem się społeczeństwa. Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym zwiększył się z 29% w 2023 r. do 31% w 2025r. Jednocześnie udział mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejszył się z 56% do 55%, natomiast udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym spadł z 15% do 14%.

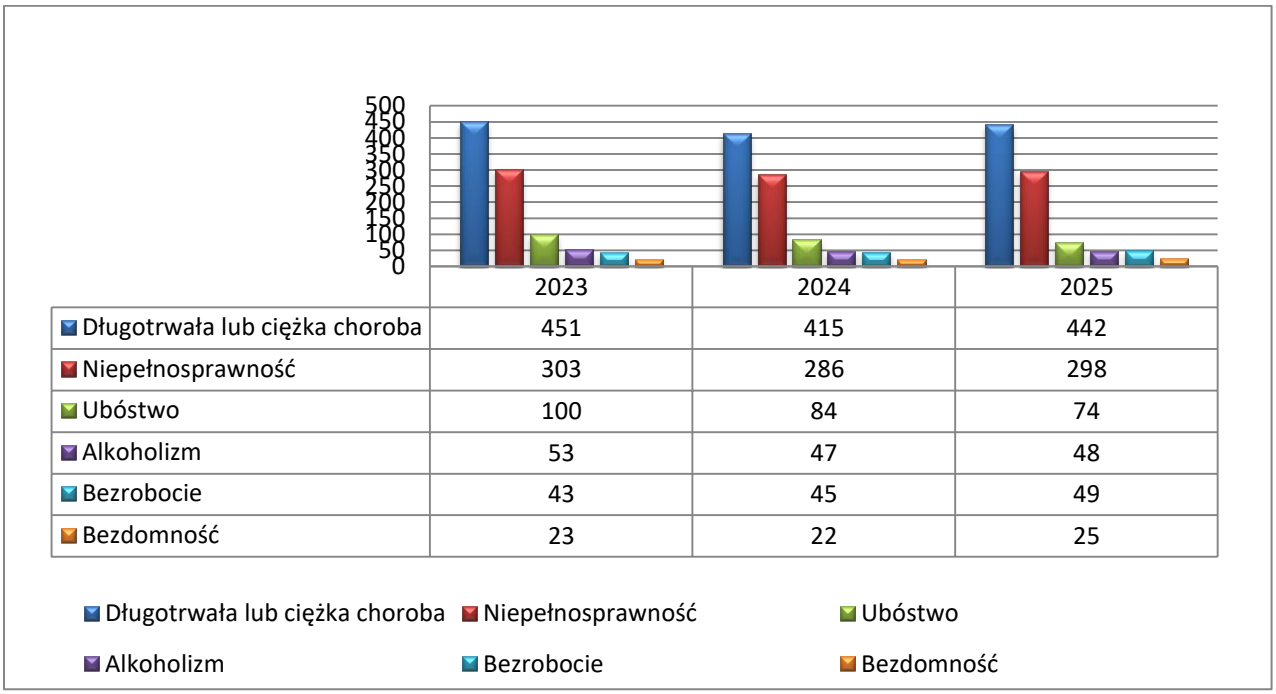
Przedstawione dane wskazują na zmniejszanie się udziału dzieci i młodzieży oraz osób aktywnych zawodowo przy jednoczesnym wzroście odsetka osób starszych. Szczególnie istotna jest przewaga osób w wieku poprodukcyjnym nad osobami w wieku przedprodukcyjnym. Zjawisko to wskazuje na potrzebę planowania polityki senioralnej w perspektywie długofalowej, z uwzględnieniem zarówno obecnych, jak i przewidywanych potrzeb rosnącej grupy osób starszych.

Zmiany demograficzne, w tym wzrost udziału osób starszych w strukturze ludności Stalowej Woli, mają istotne znaczenie dla planowania i realizacji działań w zakresie pomocy społecznej. Starzenie się społeczeństwa wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i inne formy pomocy dostosowane do potrzeb seniorów.

Sytuacja osób starszych może być uwarunkowana między innymi stanem zdrowia, niepełnosprawnością, trudną sytuacją materialną oraz ograniczonymi możliwościami samodzielnego funkcjonowania. W związku z tym istotne jest przeanalizowanie głównych

przyczyn korzystania przez osoby starsze z pomocy społecznej na terenie Stalowej Woli w latach 2023-2025.

Wykres nr 5: Przyczyny korzystania osób starszych z pomocy społecznej.

	2023	2024	2025
Długotrwała lub ciężka choroba	451	415	442
Niepełnosprawność	303	286	298
Ubóstwo	100	84	74
Alkoholizm	53	47	48
Bezrobocie	43	45	49
Bezdomność	23	22	25

Źródło: POMOST Std.

W latach 2023–2025 najczęstszą przyczyną udzielania pomocy osobom starszym pozostawała **długotrwała lub ciężka choroba**. Pomoc z tego powodu otrzymało 451 osób w 2023 r., 415 osób w 2024 r. oraz 442 osoby w 2025 r. Dane wskazują na utrzymujące się wysokie zapotrzebowanie na wsparcie osób zmagających się z przewlekłymi problemami zdrowotnymi.

Drugim najczęściej występującym powodem korzystania z pomocy była **niepełnosprawność**. Liczba osób objętych wsparciem z tego tytułu pozostawała na zbliżonym poziomie – od 286 do 303 osób rocznie, co świadczy o trwałym charakterze potrzeb tej grupy mieszkańców.

Na uwagę zasługuje systematyczny spadek liczby osób korzystających z pomocy z powodu **ubóstwa** – z 100 osób w 2023 r. do 74 osób w 2025 r. Oznacza to zmniejszenie skali tego problemu o około 26% w analizowanym okresie.

Pozostałe przyczyny udzielania pomocy, takie jak alkoholizm, bezrobocie oraz bezdomność, dotyczyły zdecydowanie mniejszej liczby seniorów. Jednocześnie zauważalny jest niewielki wzrost liczby osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia oraz

bezdomności w 2025 r., jednak zjawiska te nadal mają charakter marginalny w porównaniu z problemami zdrowotnymi.

Analiza danych wskazuje jednoznacznie, że największym wyzwaniem stojącym przed lokalną polityką senioralną nie są problemy ekonomiczne, lecz konsekwencje pogarszającego się stanu zdrowia osób starszych. Długotrwałe choroby oraz niepełnosprawność odpowiadają za zdecydowaną większość przypadków udzielanej pomocy, co odzwierciedla postępujący proces starzenia się mieszkańców oraz wzrost liczby osób wymagających systematycznego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Jednocześnie obserwowany spadek liczby osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa może świadczyć o względnej poprawie sytuacji dochodowej części seniorów. Oznacza to, że coraz częściej o potrzebie wsparcia nie decydują czynniki finansowe, lecz ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia i utraty samodzielności.

Uzyskane wyniki wskazują na konieczność dalszego przesuwania akcentów lokalnej polityki senioralnej z pomocy finansowej na rozwój usług społecznych i zdrowotno-opiekuńczych. Priorytetowego znaczenia nabiera rozwój usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, usług sąsiedzkich, teleopieki, rehabilitacji, działań profilaktycznych oraz wsparcia opiekunów osób niesamodzielnych.

Tabela nr 1: Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w okresie 2023-2025.

wyszczególnienie	**2023**	**2024**	**2025**
Kobiety	328	312	331
Mężczyźni	117	103	110
Ogółem	445	415	441

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023, 2024 i 2025.

W latach 2023–2025 kobiety stanowiły zdecydowaną większość osób starszych korzystających z pomocy społecznej. W 2023 roku wsparciem objęto 328 kobiet i 117 mężczyzn, w 2024 roku - 312 kobiet i 103 mężczyzn, natomiast w 2025 roku 331 kobiet i 110 mężczyzn.

Łączna liczba osób starszych korzystających z pomocy społecznej utrzymywała się na zbliżonym poziomie – od 415 do 445 osób rocznie. Po niewielkim spadku odnotowanym

w 2024 roku, w 2025 roku ponownie zaobserwowano wzrost liczby seniorów korzystających ze wsparcia.

Na przestrzeni całego analizowanego okresu kobiety stanowiły około 75% wszystkich seniorów objętych pomocą społeczną, natomiast udział mężczyzn wynosił około 25%, co oznacza, że z pomocy korzystało blisko trzykrotnie więcej kobiet niż mężczyzn.

Dominacja kobiet wśród osób korzystających z pomocy społecznej odzwierciedla proces starzenia się populacji oraz wyższą długość życia kobiet. W starszych grupach wiekowych częściej prowadzą one jednoosobowe gospodarstwa domowe po utracie współmałżonka, a jednocześnie częściej doświadczają ograniczeń zdrowotnych związanych z wiekiem, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Stabilna liczba osób korzystających z pomocy społecznej wskazuje natomiast, że potrzeby seniorów mają charakter trwały i wynikają przede wszystkim z uwarunkowań demograficznych oraz zdrowotnych, a nie z krótkookresowych zmian społeczno-ekonomicznych.

Struktura osób korzystających z pomocy społecznej wskazuje na potrzebę rozwijania usług odpowiadających na potrzeby kobiet w wieku senioralnym, które częściej doświadczają samotności, przewlekłych chorób oraz ograniczeń w samodzielnym funkcjonowaniu.

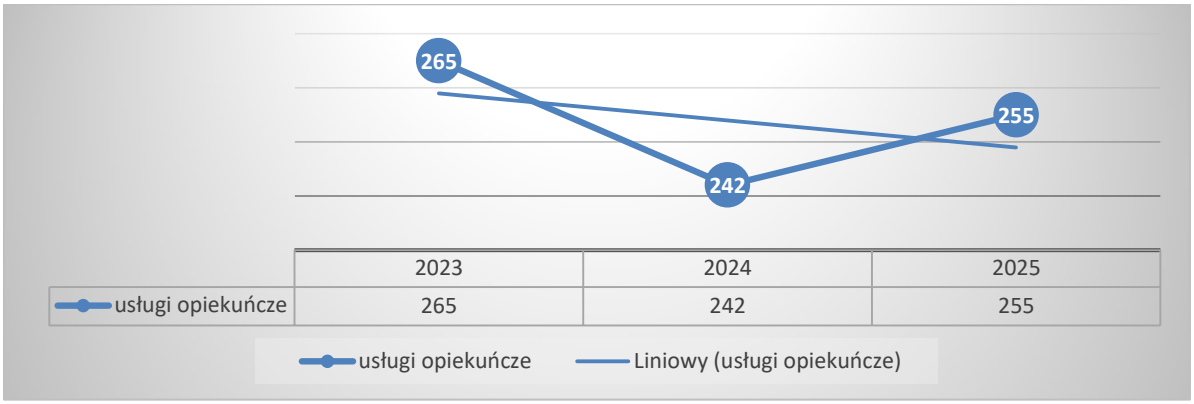
Tabela nr 2: Udział procentowy osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy MOPS w Stalowej Woli w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Gminy Stalowa Wola w wieku poprodukcyjnym w latach 2023-2025.

Rok	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objętych pomocą niepieniężną	Liczba osób objętych pomocą pieniężną	% udział osób starszych korzystających z pomocy niepieniężnej w stosunku do ogólnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym	% udział osób starszych korzystających z pomocy pieniężnej w stosunku do ogólnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym
2023	15 286	351	187	2,30	1,22
2024	16 096	317	158	1,97	0,98
2025	16 187	338	177	2,09	1,09

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023, 2024 i 2025.

Analiza korzystania przez osoby w wieku poprodukcyjnym z pomocy społecznej wskazuje, że pomimo wzrostu liczby mieszkańców tej grupy wiekowej, liczba osób korzystających zarówno z pomocy niepieniężnej, jak i pieniężnej nie wykazuje tendencji wzrostowej proporcjonalnej do zmian demograficznych. W 2025 r. pomocą niepieniężną objęto 338 osób, co stanowiło 2,09% mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, natomiast pomocą pieniężną 177 osób, czyli 1,09%. Po spadku liczby osób korzystających ze świadczeń w 2024 r. w 2025 r. nastąpił ponowny wzrost. Dane wskazują, że system wsparcia osób starszych powinien być postrzegany szerzej niż wyłącznie przez pryzmat świadczeń pomocy społecznej. Wraz ze wzrostem liczby i udziału osób starszych istotne staje się rozwijanie zarówno usług kierowanych do seniorów wymagających wsparcia, jak i działań profilaktycznych, aktywizujących, informacyjnych oraz wzmacniających samodzielność osób starszych.

Wykres nr 6: Realizacja usług opiekuńczych.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023,2024,2025.

W latach 2023–2025 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania utrzymywała się na wysokim poziomie. W 2023 roku z tej formy wsparcia skorzystało 265 osób, w 2024 roku 242 osoby, natomiast w 2025 roku 255 osób.

Największy spadek liczby świadczeniobiorców odnotowano pomiędzy 2023 a 2024 rokiem (o 23 osoby), jednak już w kolejnym roku nastąpił ponowny wzrost liczby osób objętych usługami opiekuńczymi. Ostatecznie liczba korzystających w 2025 roku była jedynie o 10 osób niższa niż na początku analizowanego okresu.

Dane wskazują, że zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze pozostaje stabilnie wysokie i dotyczy znacznej grupy mieszkańców wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Usługi opiekuńcze stanowią jedną z podstawowych form wsparcia umożliwiających osobom starszym pozostanie w miejscu zamieszkania pomimo pogarszającego się stanu zdrowia lub ograniczonej samodzielności.

Niewielkie wahania liczby osób korzystających z tej formy pomocy mogą wynikać z indywidualnych zmian sytuacji życiowej seniorów, rotacji świadczeniobiorców, zmian stanu zdrowia lub dostępności opiekunów rodzinnych. Jednocześnie brak wyraźnego spadku liczby osób korzystających z usług opiekuńczych świadczy o utrzymującym się, wysokim zapotrzebowaniu na tę formę wsparcia.

W kontekście postępującego procesu starzenia się mieszkańców można przewidywać, że zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze będzie stopniowo rosło w kolejnych latach.

Przedstawione dane potwierdzają, że usługi opiekuńcze należą do kluczowych elementów lokalnego systemu wsparcia osób starszych. Ich rozwój umożliwia wydłużenie okresu samodzielnego funkcjonowania seniorów, poprawę jakości życia oraz ograniczenie konieczności korzystania z opieki instytucjonalnej.

Rozwijanie usług świadczonych w miejscu zamieszkania powinno obejmować nie tylko zwiększanie ich dostępności, lecz także podnoszenie jakości, elastyczności oraz dostosowanie zakresu wsparcia do indywidualnych potrzeb osób starszych.

Tabela nr 3: Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.

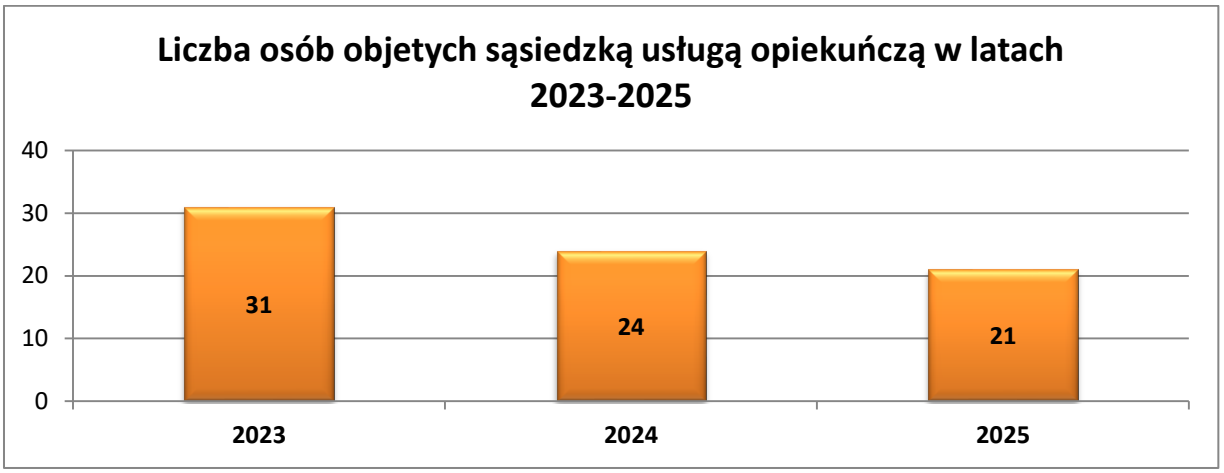
wyszczególnienie	2023	2024	2025
Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych	**69 554**	**70 670**	**71 840**

Źródło Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Senioralnego w okresie 2023 – 2025.

Analiza realizacji usług opiekuńczych w latach 2023–2025 wskazuje na systematyczny wzrost liczby realizowanych godzin, przy jednoczesnych niewielkich zmianach liczby osób korzystających z usług. Liczba godzin wzrosła z 69 554 w 2023 r. do 71 840 w 2025 r., podczas gdy liczba osób korzystających z usług wynosiła odpowiednio 265, 242 i 255 osób. Oznacza to, że wzrostowi liczby realizowanych godzin nie towarzyszy proporcjonalny wzrost liczby odbiorców usług. Może to wskazywać na zwiększającą się intensywność wsparcia

udzielanego części osób starszych i potrzebę zapewnienia usług dostosowanych do zróżnicowanego poziomu ich funkcjonowania oraz indywidualnych potrzeb.

Wykres nr 7: Liczba osób objętych sąsiedzką usługą opiekuńczą w latach 25023-2025.

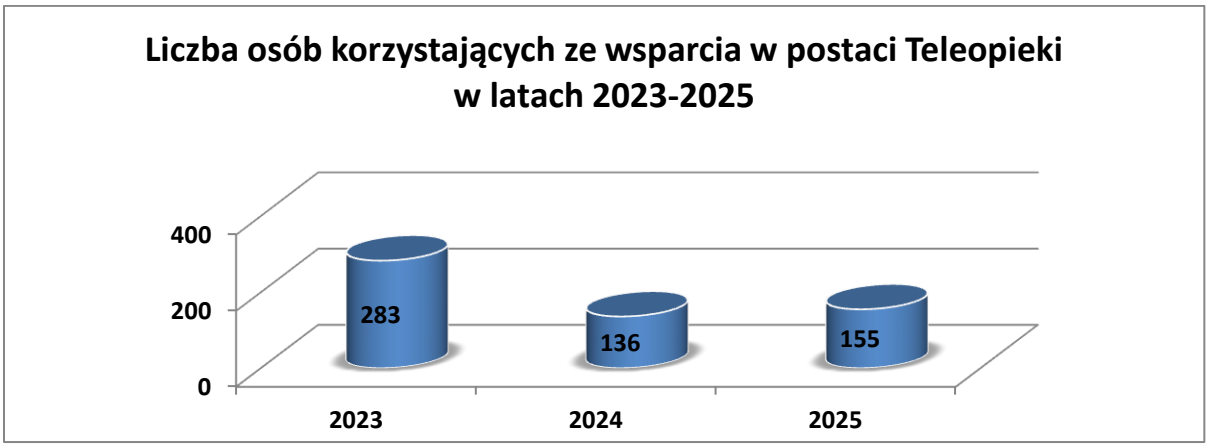
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Senioralnego w okresie 2023 – 2025.

W latach 2023–2025 liczba osób objętych sąsiedzkimi usługami opiekuńczymi wykazuje tendencję malejącą. W 2023 roku z tej formy wsparcia korzystało 31 osób, w 2024 roku 24 osoby, natomiast w 2025 roku 21 osób. W całym analizowanym okresie liczba beneficjentów zmniejszyła się o 10 osób, co stanowi spadek o około 32%.

Zmniejszająca się liczba osób korzystających z sąsiedzkich usług opiekuńczych nie musi oznaczać spadku zapotrzebowania na tę formę wsparcia. Tendencja ta może wynikać z wielu czynników, takich jak zmiana struktury potrzeb osób starszych, korzystanie z innych form pomocy środowiskowej, indywidualne uwarunkowania osób wymagających wsparcia.

Jednocześnie, biorąc pod uwagę obserwowany wzrost liczby godzin usług opiekuńczych oraz rosnącą intensywność wsparcia świadczonego seniorom, można przypuszczać, że część osób wymagających niewielkiej pomocy sąsiedzkiej zaczęła korzystać z bardziej specjalistycznych lub regularnych usług opiekuńczych.

Wykres nr 8: Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci Teleopieki w latach 2023 -2025.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Senioralnego w okresie 2023 – 2025.

W latach 2023–2025 liczba osób korzystających z teleopieki ulegała zmianom. W 2023 roku z tej formy wsparcia korzystały 283 osoby, natomiast w 2024 roku liczba ta zmniejszyła się do 136 osób. W 2025 roku odnotowano ponowny wzrost liczby uczestników programu do 155 osób.

Analiza wskazuje na znaczące wahania liczby osób objętych teleopieką w badanym okresie. Jednocześnie wzrost liczby beneficjentów w 2025 roku może świadczyć o stopniowej odbudowie dostępności tej formy wsparcia.

Teleopieka stanowi jedno z nowoczesnych narzędzi wspierających osoby starsze pozostające w miejscu zamieszkania. Zapewnia możliwość szybkiego wezwania pomocy w sytuacjach zagrożenia oraz zwiększa poczucie bezpieczeństwa zarówno seniorów, jak i ich rodzin. W świetle procesów starzenia się społeczeństwa zasadne jest podejmowanie działań zmierzających do dalszego rozwoju i stabilizacji tej formy wsparcia.

Wykres nr 9: Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością w latach 2023 – 2025.

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Senioralnego w okresie 2023 – 2025.

W latach 2023–2025 liczba osób korzystających z usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością ulegała niewielkim zmianom. W 2023 roku wsparciem objęto 27 osób, w 2024 roku liczba uczestników wzrosła do 30 osób, natomiast w 2025 roku zmniejszyła się do 20 osób. Oznacza to, że po przejściowym wzroście liczby beneficjentów nastąpił spadek o 10 osób w porównaniu z rokiem poprzednim.

Zmiany liczby osób korzystających z usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością nie muszą odzwierciedlać rzeczywistego poziomu potrzeb mieszkańców. Usługa ta realizowana jest często w ramach programów finansowanych ze środków zewnętrznych, dlatego liczba uczestników może pozostawać w bezpośrednim związku z wysokością dostępnych środków finansowych, zasadami programu lub liczbą przyznanych godzin wsparcia.

Jednocześnie utrzymujące się zainteresowanie usługą potwierdza, że asystencja osobista stanowi ważny element systemu wsparcia osób starszych z niepełnosprawnościami, umożliwiając im zachowanie większej samodzielności oraz aktywności w środowisku lokalnym.

Tabela nr 4: Liczba osób objętych wsparciem w postaci opieki wytchnieniowej

Liczba osób, którym zapewniono świadczenie **usług opieki wytchnieniowej**	**2023**	**2024**	**2025**
pobyt dzienny	21	51	35
pobyt całodobowy	6	14	12

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli za rok 2023, 2024, 2025 .

W latach 2023–2025 systematycznie realizowano usługę opieki wytchnieniowej zarówno w formie pobytu dziennego, jak i całodobowego. W przypadku pobytu dziennego liczba osób objętych wsparciem wyniosła 21 osób w 2023 roku, wzrosła do 51 osób w 2024 roku, a następnie ukształtowała się na poziomie 35 osób w 2025 roku.

Z kolei z opieki wytchnieniowej w formie pobytu całodobowego skorzystało 6 osób w 2023 roku, 14 osób w 2024 roku oraz 12 osób w 2025 roku.

Pomimo niewielkiego spadku w 2025 roku w porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób korzystających z obu form wsparcia pozostawała wyższa niż w roku 2023.

Przedstawione dane wskazują na rosnące znaczenie opieki wytchnieniowej jako elementu lokalnego systemu wsparcia osób starszych oraz ich opiekunów.

Szczególnie widoczny wzrost liczby osób korzystających z pobytu dziennego w 2024 roku świadczy o dużym zainteresowaniu tą formą pomocy oraz potrzebie zapewnienia opiekunom możliwości czasowego odciążenia od obowiązków opiekuńczych.

Utrzymująca się w kolejnych latach liczba osób korzystających z obu form opieki wytchnieniowej potwierdza, że usługa odpowiada na rzeczywiste potrzeby mieszkańców i stanowi ważny element wspierający możliwość dalszego sprawowania opieki nad osobą zależną w środowisku domowym.

Rozwój usług opieki wytchnieniowej stanowi jeden z kluczowych kierunków wspierania osób starszych oraz ich opiekunów. Zapewnienie czasowego odciążenia opiekunów nieformalnych wpływa na poprawę jakości sprawowanej opieki, ogranicza ryzyko wypalenia opiekuńczego oraz sprzyja wydłużeniu okresu pozostawania osób starszych

w środowisku zamieszkania. W związku z postępującym starzeniem się społeczeństwa zasadne jest dalsze rozwijanie i stabilizowanie tej formy wsparcia.

Tabela nr 5: Liczba osób umieszczanych w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2023-2025.

wyszczególnienie	**2023**	**2024**	**2025**
Liczba osób skierowanych do DPS	25	18	40
Liczba osób przebywających w DPS	153	153	166
Kwota świadczeń (w złotych)	5 888 967, 82	6 351 333, 12	6 591 906

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli za rok 2023, 2024, 2025.

W latach 2023–2025 zauważalny jest wzrost liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej oraz liczby mieszkańców przebywających w tych placówkach.

W 2023 roku do domów pomocy społecznej skierowano 25 osób, natomiast w 2025 roku liczba ta wzrosła do 40 osób, co oznacza wzrost o 60% w analizowanym okresie. Jedynie w 2024 roku odnotowano przejściowy spadek liczby skierowań do 18 osób.

Jednocześnie liczba mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej wzrosła ze 153 osób w latach 2023–2024 do 166 osób w 2025 roku, co wskazuje na zwiększające się zapotrzebowanie na całodobową opiekę instytucjonalną.

Konsekwencją wzrostu liczby mieszkańców DPS były również systematycznie rosnące wydatki ponoszone przez gminę. Wysokość świadczeń zwiększyła się z 5 888 967,82 zł w 2023 roku do 6 591 906,00 zł w 2025 roku, co oznacza wzrost o ponad 700 tys. zł, czyli blisko 12% w ciągu trzech lat.

Przedstawione dane potwierdzają, że wraz z postępującym procesem starzenia się mieszkańców rośnie liczba osób wymagających całodobowej opieki. Szczególnie widoczny jest wzrost liczby nowych skierowań do domów pomocy społecznej w 2025 roku, co może świadczyć o zwiększającej się liczbie seniorów, którzy z powodu pogarszającego się stanu zdrowia lub braku możliwości zapewnienia opieki w środowisku domowym wymagają wsparcia instytucjonalnego.

Rosnące wydatki na pobyt mieszkańców w DPS są naturalną konsekwencją zarówno zwiększającej się liczby mieszkańców placówek, jak i wzrostu kosztów świadczenia całodobowej opieki.

Przedstawione dane wskazują na potrzebę równoległego rozwijania usług środowiskowych, które umożliwią osobom starszym jak najdłuższe pozostawanie we własnym miejscu zamieszkania.

Rozwój usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, teleopieki, opieki wytchnieniowej, usług sąsiedzkich oraz wsparcia dla opiekunów rodzinnych może ograniczyć konieczność przedwczesnego kierowania seniorów do całodobowych placówek opieki. Takie działania nie tylko poprawiają jakość życia osób starszych, ale również pozwalają racjonalizować wydatki publiczne związane z finansowaniem pobytu w domach pomocy społecznej.

OGÓLNE WNIOSKI Z DIAGNOZY I REKOMENDACJE DLA POLITYKI SENIORALNEJ MIASTA STALOWA WOLA

I. OGÓLNE WNIOSKI Z DIAGNOZY

1. Starzenie się mieszkańców Stalowej Woli jest trwałym trendem demograficznym.

W latach 2023-2025 w Stalowej Woli odnotowano systematyczny spadek liczby mieszkańców. W 2023 roku miasto liczyło 55 127 mieszkańców, w 2024 roku liczba ta zmniejszyła się do 54 631 osób, natomiast w 2025 roku wyniosła już 53 540 osób.

W strukturze demograficznej miasta widoczny jest wysoki udział osób starszych. W 2025 roku mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym stanowili 31% ogółu ludności, podczas gdy osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły jedynie 14%. Oznacza to, że **seniorzy stanowią ponad dwukrotnie liczniejszą grupę niż dzieci i młodzież**. Tendencja ta wskazuje na postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności.

2. Potrzeby seniorów są w dużej mierze związane ze zdrowiem i utratą samodzielności.

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy osobom starszym pozostają **długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność**. W 2025 r. odnotowano odpowiednio 442 i 298

przypadków. Dla porównania ubóstwo jako powód udzielania pomocy dotyczyło 74 przypadków.

Co istotne, liczby dotyczące powodów udzielania pomocy nie powinny być sumowane, ponieważ jedna osoba może mieć więcej niż jeden powód korzystania ze wsparcia.

3. Skala korzystania z pomocy społecznej nie rośnie proporcjonalnie do wzrostu liczby seniorów.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się w latach 2023–2025, natomiast liczba seniorów korzystających z pomocy społecznej pozostawała na stosunkowo stabilnym poziomie: 445 osób w 2023 r., 415 w 2024 r. i 441 w 2025 r. Kobiety stanowiły około 75% tej grupy.

Równocześnie udział seniorów korzystających z pomocy niepieniężnej wynosił 2,30%, 1,97% i 2,09%, a z pomocy pieniężnej odpowiednio 1,22%, 0,98% i 1,09%.

4. Usługi opiekuńcze pozostają jednym z podstawowych elementów systemu wsparcia.

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wynosiła 265 w 2023 r., 242 w 2024 r. i 255 w 2025 r. Jednocześnie liczba zrealizowanych godzin wzrosła z 69 554 do 71 840.

Oznacza to, że przy względnie stabilnej liczbie odbiorców **rośnie intensywność świadczonego wsparcia**. W przeliczeniu orientacyjnym na jednego odbiorcę liczba godzin wzrosła z około 262 w 2023 r. do około 282 w 2025 r.

5. Wzrasta znaczenie alternatywnych, środowiskowych form wsparcia.

Sąsiedzka usługa opiekuńcza obejmowała 31 osób w 2023 r., 24 w 2024 r. i 21 w 2025r., natomiast teleopieka odpowiednio 283, 136 i 155 osób.

Te dane nie powinny być interpretowane automatycznie jako spadek zapotrzebowania. W przypadku teleopieki na wynik wpływały również kwestie organizacyjne i techniczne związane z użytkowaniem urządzeń.

6. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami wymaga utrzymania i dostosowywania do potrzeb.

Z usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością korzystało 27 osób w 2023 r., 30 w 2024 r. i 20 w 2025 r.

Spadek liczby odbiorców w 2025 r. nie powinien być utożsamiany ze spadkiem potrzeb. Dane wskazują raczej na konieczność monitorowania **dostępności i wykorzystania usług asystenckich** oraz ich dopasowania do rzeczywistych potrzeb seniorów z niepełnosprawnościami.

7. Opieka wytchnieniowa potwierdza potrzebę wspierania opiekunów nieformalnych.

Liczba osób korzystających z pobytu dziennego wzrosła z 21 w 2023 r. do 35 w 2025 r., a z pobytu całodobowego z 6 do 12 osób. W 2024 r. nastąpił szczególnie wyraźny wzrost wykorzystania obu form.

8. Rosnące wykorzystanie opieki instytucjonalnej stanowi istotne wyzwanie dla miasta.

Liczba osób skierowanych do DPS wzrosła z 25 w 2023 r. do 40 w 2025 r., czyli o 60%. Liczba osób przebywających w DPS wzrosła ze 153 do 166. Jednocześnie wydatki związane z pobytem mieszkańców wzrosły z 5,89 mln zł do 6,59 mln zł — o blisko 12%.

REKOMENDACJE DLA STALOWOWOLSKIEGO PROGRAMU SENIORALNEGO NA LATA 2027–2029

1. Rozwijanie usług świadczonych w środowisku zamieszkania.

Należy wzmacniać dostępność i jakość usług opiekuńczych, specjalistycznych, sąsiedzkich, asystenckich i innych usług środowiskowych, dostosowując ich zakres do poziomu samodzielności seniora.

2. Wzmocnienie systemu wsparcia opiekunów nieformalnych.

Rozwijanie opieki wytchnieniowej oraz wsparcia informacyjnego, doradczego i edukacyjnego dla osób sprawujących opiekę nad niesamodzielnymi seniorami.

Opieka wytchnieniowa jest wykorzystywaną formą wsparcia, a jej znaczenie wzrasta wraz z potrzebą pozostawania seniorów w środowisku domowym.

3. Wzmacnianie działań ograniczających konieczność przedwczesnej opieki instytucjonalnej.

Rozwijanie usług i mechanizmów wsparcia umożliwiających seniorom jak najdłuższe funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

4. Rozwijanie systemu docierania do seniorów pozostających poza systemem wsparcia.

Szczególnej uwagi wymagają osoby samotne, mało aktywne społecznie, mające ograniczoną mobilność oraz tzw. „więźniowie 4 piętra". To ważne dlatego, że sama liczba osób korzystających z pomocy społecznej nie odzwierciedla całej populacji seniorów. W dokumentach strategicznych wskazano również potrzebę identyfikowania tej grupy i zwiększania dostępu do usług społecznych, w tym mobilnych.

5. Wykorzystywanie technologii jako uzupełnienia, a nie zamiennika bezpośredniego wsparcia.

Teleopieka powinna być rozwijana przy jednoczesnym zapewnieniu właściwego informowania, wdrożenia użytkownika i monitorowania funkcjonowania rozwiązania. To pozwoli uniknąć sytuacji, w której samo przekazanie urządzenia jest traktowane jako równoznaczne z zapewnieniem skutecznej usługi.

6. Rozwijanie działań wzmacniających samodzielność, aktywność i uczestnictwo społeczne seniorów.

Program powinien obejmować nie tylko osoby wymagające pomocy, ale również seniorów samodzielnych.

7. Budowanie zintegrowanego systemu współpracy miasta, MOPS, ochrony zdrowia, organizacji społecznych i innych podmiotów.

Skala i różnorodność potrzeb seniorów wymaga współpracy wielu podmiotów. W dotychczasowych dokumentach wskazywano na potrzebę włączania rzeczywistych realizatorów działań oraz dostosowania wskaźników do ich możliwości statutowych.

Zasoby gminne działające w sferze wspierania seniorów, zaangażowane w realizację Programu:

Lp.	Podmiot/instytucja	Działalność
1.	***Miejska Rada Seniorów***	Miejska Rada Seniorów w Stalowej Woli pełni funkcję doradczą, inicjatywną i konsultacyjną wobec władz miasta. Jej zadaniem jest przedstawienie potrzeb oraz interesów starszych mieszkańców, a także wspieranie ich aktywnego udziału w życiu lokalnej społeczności. Rada współdziała z samorządem, rozpoznaje potrzeby seniorów, przedstawia propozycje działań i wyrażania opinie na temat rozwiązań dotyczących funkcjonowania miasta. Do najważniejszych obszarów działalności Rady należy aktywizacja i integracja osób starszych, przeciwdziałanie ich marginalizacji, wspieranie profilaktyki i promocji zdrowia oraz zwiększenie dostępu seniorów do edukacji i kultury. Miejska Rada Seniorów bierze udział w dyskusjach na temat rozwoju miasta i warunków życia seniorów. Podczas jej posiedzeń omawiane są miedzy innymi zagadnienia związane z ochroną zdrowia, dostępnością przestrzeni publicznej, usuwaniem barier architektonicznych, miejską infrastrukturą, bezpieczeństwem oraz rozwijaniem oferty dla osób starszych. Działalność Rady przyczynia się do większego udziału osób starszych w podejmowaniu decyzji i tworzeniu lokalnej polityki senioralnej. Dzięki tej pracy władze miasta mogą lepiej poznawać bieżące potrzeby, oczekiwania i problemy tej grupy mieszkańców.
2.	***Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej***	Wyspecjalizowana jednostka samorządu terytorialnego realizująca cele pomocy społecznej w odniesieniu do mieszkańców miasta Stalowej Woli. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje szereg działań na rzecz osób starszych, których celem jest poprawa jakości życia seniorów, wspieranie ich samodzielności oraz umożliwienie jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku zamieszkania. Ośrodek udziela pomocy finansowej i rzeczowej, prowadzi pracę socjalną, świadczy poradnictwo oraz organizuje usługi dostosowane do indywidualnych potrzeb osób starszych. Istotnym obszarem działalności MOPS jest organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych

		usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto ośrodek kieruje również osoby wymagające całodobowej opieki do domów pomocy społecznej oraz prowadzi postępowania związane z ustalaniem odpłatności za pobyt w tych placówkach. MOPS jest również organem wydającym decyzję administracyjną w zakresie pobytu dziennego i całodobowego do Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego.
3.	***Dom Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła***	Dom Pomocy Społecznej jest placówka zapewniającą całodobową opiekę osobom, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie są w stanie samodzielnie funkcjonować i wymagają stałego wsparcia w codziennym życiu. Celem działalności domu jest zapewnienie mieszkańcom bezpiecznych warunków pobytu, odpowiedniej opieki oraz stworzenie możliwości aktywnego i godnego funkcjonowania. Placówka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i zdrowotne, dostosowane do potrzeb mieszkańców. Zapewnia całodobową opiekę pielęgniarską, pomoc w czynnościach dnia codziennego, rehabilitację, wsparcie psychologiczne, terapię zajęciową oraz opiekę duszpasterską. Mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w zajęciach terapeutycznych, kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych, które sprzyjają utrzymaniu sprawności psychofizycznej oraz przeciwdziałają izolacji społecznej.
4.	***Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie***	Samodzielna jednostka organizacyjno - budżetowa powiatu stalowowolskiego. Celem działania Centrum jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, jak i podjęcia w miarę możliwości wszelkich działań mających doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. W obszarze wsparcia osób starszych działalność PCPR koncentruje się przede wszystkim na pomocy seniorom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom, umożliwiając im jak najdłuższe funkcjonowanie w środowisku lokalnym i poprawę jakości życia. PCPR prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego, pielęgnacyjnego i wspomagającego.
5.	***Wydział Edukacji i Zdrowia***	Wydział realizuje zadania z zakresu ochrony zdrowia publicznego, profilaktyki, edukacji oraz

	Urzędu Miasta w Stalowej Woli	współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców. W obszarze polityki senioralnej wydział inicjuje, koordynuje i wspiera działania służące poprawie jakości życia osób starszych oraz ich aktywizacji społecznej i zdrowotnej.
6.	***Wydział Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta w Stalowej Woli***	Wydział Promocji, Kultury i Sportu realizuje zadania związane z rozwojem życia kulturalnego, sportowego i rekreacyjnego miasta oraz wspiera inicjatywy integrujące lokalną społeczność. Współpracuje z miejskimi instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, klubami sportowymi i innymi podmiotami w zakresie organizacji wydarzeń, przedsięwzięć promocyjnych oraz działań aktywizujących mieszkańców. W odniesieniu do osób starszych Wydział wspiera organizację wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, które umożliwiają seniorom aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Podejmuje działania promujące aktywne starzenie się, integrację międzypokoleniową oraz rozwijanie zainteresowań osób starszych.
7.	***Dzienny Dom Senior +***	Dzienny Dom „Senior+" jest ośrodkiem wsparcia dziennego świadczącym pół - stacjonarne usługi opiekuńcze dla osób starszych, samotnych. Celem działania placówki jest pomoc w zachowaniu sprawności fizycznej i intelektualnej osobom, które zakończyły aktywność zawodową, i które z różnych powodów utraciły lub w znacznym stopniu ograniczyły więź rodzinną, a otaczająca ich samotność nie pozwala na prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Przesłanką uprawniającą do korzystania z usług w ośrodku wsparcia jest potrzeba częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność. Uczestnicy w DD „Senior+" mają zagwarantowane usługi: socjalne, aktywność ruchową, terapię zajęciową, zajęcia klubowe, działania prozdrowotne, działalność kulturalno - edukacyjna, aktywizacja społeczno – międzypokoleniowa.
8.	***Rozwadowski Klub Seniora***	Rozwadowski Klub Seniora funkcjonuje w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli, którego celem jest motywowanie środowiska seniorów do wspólnego spędzania czasu, zawierania nowych znajomości i utrzymanie więzi, wypełnianie czasu

		wolnego osobom starszym, propagowanie różnych form działalności twórczej oraz promocja pozytywnego wizerunku osób starszych. Klub realizuje ww. zadania poprzez zapewnienie uczestnikom usług socjalnych, ruchowych, terapii zajęciowej, zajęć klubowych, działań prozdrowotnych, kulturalno – edukacyjnych oraz aktywizacji społeczno - międzypokoleniowej.
9.	***Centrum Aktywności Seniora***	Instytucja dedykowana seniorom, która służy aktywizacji i integracji osób starszych w społeczności lokalnej w różnych sferach i dziedzinach życia. Jest to nowocześnie zaprojektowane, komfortowe miejsce zrzeszające seniorów z całego Miasta. Wielofunkcyjność zaprojektowanych pomieszczeń, mobilność ścian oraz przestrzeń dostosowana do osób z niepełnoprawnością ruchową, sprawdza się znakomicie przy różnego rodzaju wydarzeniach. Celem działalności CAS jest wzrost jakości życia seniorów i innych mieszkańców społeczności lokalnej. Koncepcja funkcjonowania CAS oparta jest na czterech filarach: ***Pierwszym filarem*** - zadaniem głównym CAS, jest prowadzenie działalności wspierającej ogólny rozwój oraz aktywność seniorów z miasta, które realizuje poprzez prowadzenie zajęć: - edukacyjnych (wykłady otwarte, szkolenia liderów seniorów), lektoraty językowe, warsztaty (psychologiczne, kulinarne, dietetyczne, rękodzielnicze). ***Drugim filarem*** - jest rozwój w kierunku nowych technologii poprzez prowadzenie warsztatów (komputerowych, warsztatów wprowadzających w świat e – usług itp.). ***Trzecim filarem*** - jest utrzymanie ciała jak najdłużej w jak najlepszej kondycji ruchowej poprzez działania gimnastyczne oraz taneczne. ***Czwartym filarem*** - jest działalność prospołeczna – wolontarystyczna, realizowana poprzez akcje miejskie tj. sprzątanie świata, udział w akcjach charytatywnych, organizowanie akcji międzypokoleniowych w porozumieniu z przedszkolami, szkołami, domem dziecka, instytucjami kultury, szkołą muzyczną, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz seniora itp. CAS realizuje swoje zadania również poprzez zrzeszanie stalowowolskich stowarzyszeń i klubów działających na rzecz aktywności seniorów, które mają takie same cele. Swoją

		siedzibę w Centrum mają: ***Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku, Stowarzyszenie Uniwersyteckie Srebrne Lata, Lasowiackie Stowarzyszenie Seniorów, Stowarzyszenie Gaude Vitae, Stalowowolskie Stowarzyszenie Amazonka, Kluby Seniora: Promyk, Jarzębinka, Hutnik, Koło Emerytów i Rencistów MZZP HSW, Koło Seniorów SIMP, Koło Miejski SIMP, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków.*** Centrum Aktywności Seniora skupia amatorskie zespoły artystyczne seniorów ze Stalowej Woli: ***Chór Gaude Vitae, Zespół Wokalny SotoVolce, Zespół Muzyczny Emstal, Zespół Taneczny Stalowianki, Zespół Taneczny Senior Dance, Grupa Teatralna UTW*****.** Część z tych zespołów odnosi sukcesy na różnego rodzaju przeglądach i konkursach w kraju i za granicą. Centrum Aktywności Seniora przejęło organizację Stalowowolskich Dni Seniora. Należy zaznaczyć, że wszyscy członkowie klubów oraz stowarzyszeń zrzeszających osoby starsze podejmują wszystkie działania wolontarystyczne oraz wykonują pracę na rzecz swoich organizacji nieodpłatnie, co stanowi duży kapitał społeczny sprzyjający rozwojowi społeczności lokalnej. Aktywnie angażują się również w organizowanie różnych wydarzeń jakie odbywają się w Centrum Aktywności Seniora. Osoby te stanowią wsparcie merytoryczne i organizacyjne dla pracowników CAS. Dzięki temu działania realizowane w Centrum bezpośrednio trafiają z odpowiednią ofertą do seniorów.
10.	***Środowiskowy Dom Samopomocy nr 1***	Dzienny ośrodek wsparcia dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi, którego celem jest zapewnienie osobom chorującym psychicznie oparcia społecznego, pozwalającego na zaspokojenie ważnych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną. Oferowane zajęcia i treningi mają na celu uaktywnienie również osób z grupy 60+ i są dostosowane do ich oczekiwań oraz potrzeb. Uczestnicy biorą udział w zajęciach artystycznych, kulinarnych, sportowych i edukacyjnych, a także w wycieczkach, wydarzeniach integracyjnych oraz przedsięwzięciach kulturalnych, które sprzyjają aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym.
11.	***Środowiskowy Dom Samopomocy nr 2***	Placówka wsparcia dziennego przeznaczona dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną oraz przewlekłymi zaburzeniami neurologicznymi.

		Głównym celem działalności placówki jest podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania, poprawa jakości życia uczestników oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. W ramach swojej działalności ŚDS nr 2 prowadzi m.in. terapię zajęciową, wsparcie psychiczne, pracę socjalną, rehabilitację ruchową, treningi umiejętności społecznych i samoobsługi, treningi gospodarowania środkami finansowymi oraz zajęcia rozwijające zainteresowania i kompetencje uczestników. Organizowane są również spotkania integracyjne, wydarzenia okolicznościowe, wycieczki oraz działania sprzyjające aktywnemu uczestnictwu w życiu lokalnej społeczności.
12.	***Miejski Dom Kultury***	Miejski Dom Kultury prowadzi działalność kulturalną, edukacyjną i integracyjną, skierowaną do mieszkańców w każdym wieku, w tym również do osób starszych. Placówka stwarza seniorom możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta poprzez organizacje koncertów, spektakli teatralnych, wystaw, seansów filmowych, spotkań autorskich oraz wydarzeń okolicznościowych. MDK prowadzi także różnorodne warsztaty artystyczne, rękodzielnicze, muzyczne i taneczne, które sprzyjają rozwijaniu zainteresowań, integracji społecznej oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. Działalność placówki wspiera aktywne starzenie się, przeciwdziała izolacji społecznej oraz wzmacnia uczestnictwo seniorów w życiu lokalnej społeczności.
13.	***Rozwadowski Dom Kultury „Sokół”***	Stanowi filię Miejskiego Domu Kultury. Służy nie tylko osobom młodszym, ale również starszym mieszkańcom miasta. RDK organizuje koncerty, wystawy, warsztaty, spotkania tematyczne, wydarzenia plenerowe oraz imprezy integracyjne. Seniorzy mają możliwość uczestniczenia w zajęciach rozwijających zainteresowania, wydarzeniach artystycznych i historycznych oraz inicjatywach międzypokoleniowych. Działalność RDK sprzyja aktywizacji społecznej osób starszych i rozwijaniu więzi sąsiedzkich.
14.	***Spółdzielczy Dom Kultury***	SDK jest placówką prowadzącą działalność kulturalną, edukacyjną i społeczną skierowaną do mieszkańców w każdym wieku. Organizuje zajęcia artystyczne, warsztaty, koncerty, spektakle, wystawy oraz wydarzenia integrujące lokalną społeczność. Ważnym elementem działalności

		SDK jest wspieranie rozwoju zainteresowań i talentów oraz tworzenie przestrzeni do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. W Spółdzielczym Domu Kultury działają trzy aktywne kluby zrzeszające osoby starsze***: „Pod Topolami", „Emka" oraz „Azymut"***. Oferują one lokalnym emerytom i rencistom bogate możliwości integracji, rozwoju osobistego oraz rekreacji.
15.	***Muzeum Regionalne***	Muzeum Regionalne jest samorządową instytucją kultury, której głównym celem jest gromadzenie, ochrona i popularyzowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego oraz artystycznego regionu Dolnego Nadsania i Stalowej Woli. Placówka organizuje wystawy stałe i czasowe, prowadzi działalność naukową, wydawniczą oraz edukacyjną, przybliżając mieszkańcom historię miasta, regionu i Centralnego Okręgu Przemysłowego. Ważnym elementem otwartości Muzeum jest jego dostępność dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Muzeum organizuje wystawy, spotkania, prelekcje, wydarzenia historyczne oraz warsztaty międzypokoleniowe.
16.	***Muzeum Centralnego Okręgu Przemysłowego***	Muzeum COP jest instytucją kultury prezentującą historię powstania i rozwoju Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz dzieje Stalowej Woli. Placówka prowadzi działalność wystawienniczą, edukacyjną i popularyzatorską. Organizuje wystawy stałe i czasowe, lekcje muzealne, warsztaty, spotkania, wydarzenia kulturalne oraz działania związane z historią lokalną i dziedzictwem przemysłowym. Dla osób starszych muzeum stawi miejsce podtrzymywania więzi z historią własnego regionu. Oferta muzeum sprzyja aktywizacji społecznej seniorów poprzez udział w wydarzeniach kulturalnych, zwiedzaniu wystaw, spotkaniach edukacyjnych i inicjatywach integrujących mieszkańców różnych pokoleń.
17.	***Miejska Biblioteka Publiczna***	MBP prowadzi działalność kulturalną, edukacyjną i informacyjną, zapewniając mieszkańcom dostęp do księgozbioru, prasy, zbiorów multimedialnych oraz nowoczesnych usług bibliotecznych. Oprócz wypożyczania książek biblioteka organizuje spotkania autorskie, prelekcje, warsztaty, wystawy, wydarzenia promujące czytelnictwo oraz uczestnictwo w życiu kulturalnym miasta. Dla seniorów organizowane są spotkania literackie, wykłady, wydarzenia

		tematyczne, zajęcia rozwijające kompetencje cyfrowe oraz wydarzenia integracyjne, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i zdobywanie nowych umiejętności. Ważnym elementem działalności biblioteki jest zapewnienie dostępu do literatury i informacji osobom, które z uwagi na wiek i stan zdrowia mają ograniczone możliwości korzystania z innych form aktywności.
18.	***Sport i Rekreacja Sp. Z o.o.***	SIR Sp. z.o.o jest miejską spółką odpowiedzialną za zarządzanie i rozwój infrastruktury sportowo – rekreacyjnej oraz upowszechnianie aktywności fizycznej wśród mieszkańców. Odgrywa istotną rolę w promowaniu aktywnego i zdrowego stylu życia. Oferuje seniorom możliwość korzystania z pływalni, obiektów sportowych i terenów rekreacyjnych, a także organizuje zajęcia rekreacyjne oraz wydarzenia integrujące mieszkańców różnych grup wiekowych. Działalność spółki sprzyja utrzymaniu sprawności fizycznej, poprawie kondycji zdrowotnej oraz przeciwdziała izolacji społecznej osób starszych, zachęcając do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.
19.	***Stowarzyszenie „Strefa Spotkań”***	Strefa Spotkań to miejsce o charakterze społecznym i integracyjnym, stworzone z myślą o mieszkańcach miasta – dzieciach, młodzieży, dorosłych oraz seniorach. Jest to przestrzeń, w której organizowane są różnego rodzaju spotkania, warsztaty i działania wspierające budowanie relacji międzyludzkich oraz aktywność lokalnej społeczności. W Strefie Spotkań prowadzone są warsztaty tematyczne, spotkanie integracyjne, zajęcia rozwojowe i animacyjne dla dzieci i młodzieży, wydarzenia kulturalne, inicjatywy sąsiedzkie i wolontariackie, spotkania grup wsparcia oraz działania o charakterze edukacyjnym.
20.	***Komenda Powiatowa Policji***	Komenda Powiatowa Policji prowadzi działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, które są jedną z grup najbardziej narażonych na oszustwa i przestępstwa. Oprócz realizacji ustawowych zadań związanych z ochroną życia, zdrowia i mienia, policja prowadzi liczne działania profilaktyczne i edukacyjne skierowanie do seniorów. Organizowane są spotkania z seniorami w klubach seniora, domach pomocy społecznej i innych miejscach aktywności osób starszych, które mają

		na celu zwiększenie bezpieczeństwa seniorów, podniesienie ich świadomości na temat zagrożeń oraz ograniczenie liczby przestępstw popełnionych na ich szkodę.
21.	***Stalowowolski Ośrodek Wsparcia i Interwencji Kryzysowej***	SOWiIK jest placówką świadczącą pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych, kryzysach emocjonalnych oraz doświadczającym przemocy lub innych problemów wymagających specjalistycznego wsparcia. Ośrodek działa na rzecz mieszkańców powiatu stalowowolskiego, zapewniając pomoc psychologiczną, pedagogiczną, prawną oraz socjalną. Wspiera w sytuacjach kryzysowych, takich jak samotność, przemoc (w tym przemoc wobec osób starszych i zależnych), konflikty rodzinne, utrata samodzielności, trudności emocjonalne związane z chorobą, niepełnosprawnością lub zmianami życiowymi wynikającymi z wieku. Działalność SOWiIK ma też znaczenie dla opiekunów osób starszych, chorych i niesamodzielnych, którzy mogą doświadczyć przeciążenia obowiązkami, trudnościami emocjonalnych lub potrzeby uzyskania fachowej porady. Ośrodek pomaga w radzeniu sobie z sytuacjami kryzysowymi oraz wskazuje możliwości uzyskania dalszego wsparcia.
22.	***Warsztat Terapii Zajęciowej przy MOPS w Stalowej Woli***	Warsztat prowadzi rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami, których stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Celem działalności Warsztatu jest rozwijanie samodzielności uczestników, poprawa ich sprawności psychofizycznej, kształtowanie umiejętności społecznych i przygotowanie do możliwie najbardziej niezależnego funkcjonowania w życiu codziennym. Dla osób starszych z niepełnosprawnościami zapewnia uczestnictwo w terapii zajęciowej. Uczestnicy biorą udział w zajęciach rozwijających sprawność manualną, intelektualną i społeczną, treningach samoobsługi, rehabilitacji oraz różnorodnych aktywnościach integracyjnych i kulturalnych. Warsztat stanowi również wsparcie dla opiekunów osób starszych i przewlekle chorych. Zapewnienie uczestnikom opieki i terapii w ciągu dnia odciąża rodziny w codziennych obowiązkach opiekuńczych.

23.	***Warsztat Terapii Zajęciowej „Szansa”***	Warsztat prowadzi działania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, wpierając ich w rozwijaniu samodzielności, aktywności oraz umiejętności niezbędnych do funkcjonowania w życiu codziennym. Placówka zapewnia uczestnikom możliwość udziału w terapii zajęciowej, rehabilitacji oraz innych formach aktywizacji dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb, możliwości i zainteresowań. WTZ „Szansa” jest miejscem wsparcia, które pozwala na utrzymanie aktywności psychicznej, fizycznej i społecznej. Poprzez zajęcia terapeutyczne, treningi samodzielności, rozwijanie zainteresowań, udział w wydarzeniach integracyjnych uczestnicy mają możliwość wzmacniania poczucia własnej wartości, podtrzymywania kontaktów społecznych i przeciwdziałania samotności oraz wykluczeniu. Warsztat współpracuje z rodzinami uczestników, pomagając w procesie wspierania osób zależnych i dążąc do utrzymania ich jak największej samodzielności.
24.	***Warsztat Terapii Zajęciowej „Nadzieja”***	WTZ „Nadzieja” jest placówką wspierającą osoby z niepełnosprawnościami poprzez tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz rozwijania ich indywidualnych możliwości. Działalność Warsztatu koncentruje się na prowadzeniu terapii zajęciowej, rehabilitacji społecznej oraz wzmacnianiu samodzielności uczestników w codziennym funkcjonowaniu. Placówka oferuje uczestnikom różnorodne formy aktywności dostosowane do potrzeb i predyspozycji, które pomagają rozwijać sprawność, zainteresowania, umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne. Poprzez udział w zajęciach terapeutycznych, treningach zaradności życiowej, działaniach artystycznych, edukacyjnych i integracyjnych uczestnicy mają możliwość podtrzymywania aktywności, nawiązywania relacji oraz wzmacniania sprawczości i niezależności. Warsztat zapewnia uczestnikom profesjonalne zajęcia i opiekę w ciągu dnia co daje opiekunkom możliwość realizacji codziennych obowiązków i odpoczynku. Współpraca z rodzinami pozwala na lepsze dostosowanie form wsparcia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

25.	***Centrum Opiekuńczo - Mieszkalne***	Gmina Stalowa Wola, Zarządzeniem Nr 138/2026 Prezydent Miasta Stalowej Woli z dnia 28 kwietnia 2026r. ogłosiła otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej oraz działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami pn. „Prowadzenie Centrum Opiekuńczo –Mieszkalnego w Stalowej Woli w okresie od 1 lipca 2026r. do 31 grudnia 2026r.”. W wyniku przeprowadzonego postępowania konkursowego wyłoniono podmiot realizujący zadanie publiczne – Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Specjalnej Troski „Nadzieja” w Stalowej Woli. COM jest placówką wsparcia przeznaczoną dla dorosłych osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Celem jego działalności jest zapewnienie kompleksowej opieki, zwiększenie samodzielności uczestników oraz odciążenie rodzin i opiekunów. Do podstawowych zadań Centrum należą: zapewnienie całodobowego oraz dziennego pobytu osobom z niepełnosprawnościami, świadczenie usług opiekuńczych dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników; prowadzenie rehabilitacji ruchowej, organizowanie terapii zajęciowej; wspieranie uczestników w wykonywaniu czynności dnia codziennego, tj. przygotowywanie posiłków, dbanie o higienę, zapewnienie wsparcia psychologicznego, tworzenie warunków umożliwiających możliwie najbardziej samodzielne życie osób z niepełnosprawnościami. Centrum dysponuje 16 miejscami – 6 przeznaczonymi na pobyt całodobowy oraz 10 na pobyt dzienny. Uczestnicy mają do dyspozycji jedno – i dwuosobowe pokoje z łazienkami, salę rehabilitacyjną, pracownię terapii zajęciowej, jadalnię, kuchnię, pralnię oraz pokój wyciszeń m.in. dla osób ze spektrum autyzmu.

26.	***Powiatowy Szpital Specjalistyczny*** ***Oddział geriatryczny***	Szpital stanowi kluczową instytucję systemu ochrony zdrowia, wspierającą seniorów w zakresie profilaktyki, diagnostyki, leczenia, rehabilitacji oraz zapewnienia ciągłości opieki medycznej. Placówka realizuje świadczenia w wielu dziedzinach medycyny, obejmujących m.in. choroby wewnętrzne, kardiologię, neurologię, chirurgię, ortopedię, okulistykę, nefrologię, rehabilitację oraz opiekę psychiatryczną. Działalność szpitala przyczynia się do poprawy jakości życia seniorów, ograniczania skutków niesamodzielności oraz wspierania jak najdłuższego funkcjonowania osób starszych w środowisku domowym. **Oddział geriatryczny** jest jednostką szpitala zajmującą się diagnostyką, leczeniem, rehabilitacją oraz opieką nad osobami w podeszłym wieku. Jego głównym celem jest poprawa stanu zdrowia pacjentów, utrzymanie lub zwiększenie sprawności funkcjonalnej oraz poprawa jakości życia. Podstawowym zadaniem oddziału jest nie tylko leczenie chorób wieku starczego, ale również utrzymanie jak największej samodzielności seniorów, zapobieganie niepełnosprawności oraz poprawa jakości ich życia poprzez wielospecjalistyczną opiekę.
27.	***Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej***	SPZOZ jest miejską placówką ochrony zdrowia, której głównym zadaniem jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej oraz działań profilaktycznych. Celem działalności placówki jest zapewnienie pacjentom opieki zdrowotnej, wczesnego wykrywania chorób, monitorowania stanu zdrowia oraz wspierania mieszkańców w utrzymaniu sprawności i dobrej jakości życia. Seniorzy stanowią jedną z najliczniejszych grup korzystających z podstawowej opieki zdrowotnej. W ramach podmiotu funkcjonuje również ***Poradnia Medycyny Paliatywnej oraz Hospicjum Domowe***, które zapewniają kompleksowe wsparcie osobom cierpiącym na nieuleczalne, przewlekłe i postępujące choroby. Poradnia Medycyny Paliatywnej świadczy specjalistyczne konsultacje, umożliwiające skuteczne leczenie bólu i innych objawów chorób ograniczających jakość życia, natomiast Hospicjum Domowe obejmuje pacjentów opieką medyczną, pielęgniarską, psychologiczną i rehabilitacyjną realizowaną w miejscu ich zamieszkania. Działalność ta stanowi istotny element lokalnego systemu wsparcia zdrowotnego, szczególnie

		w kontekście starzejącego się społeczeństwa oraz rosnącego zapotrzebowania na usługi opieki paliatywnej. Planowanym działaniem w zakresie rozwoju opieki paliatywnej jest uruchomienie ***hospicjum stacjonarnego***, które będzie stanowić uzupełnienie poradni medycyny paliatywnej i hospicjum domowego. Placówka zapewni całodobową, specjalistyczną opiekę paliatywną osobom cierpiącym na nieuleczalne, postępujące choroby, znajdującym się w terminalnym stadium choroby. Hospicjum będzie przeznaczone dla pacjentów, którzy ze względu na stan zdrowia wymagają stałego nadzoru medycznego, intensywnego leczenia objawowego oraz profesjonalnej opieki pielęgnacyjnej, niemożliwych do zapewnienia w warunkach domowych. Placówka stanie się ważnym elementem lokalnego systemu ochrony zdrowia, w tym opieki nad osobami starszymi chorymi kwalifikującymi się ze względu na schorzenie do opieki hospicyjnej.
28.	***Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy***	ZPO jest placówką zapewniającą całodobową opiekę osobom przewlekle chorym, niesamodzielnym oraz wymagającym stałej pielęgnacji i rehabilitacji, ale niewymagającym hospitalizacji szpitalnej. Misją Zakładu jest pomoc pacjentom w odzyskaniu możliwie największej sprawności, poprawa jakości życia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa i godnych warunków pobytu. Placówka zapewnia m.in. całodobową opiekę pielęgniarską, konsultacje lekarskie, rehabilitację i fizjoterapię, kontynuacje leczenia farmakologicznego, wykonywanie badań diagnostycznych, pomoc w zaopatrzeniu w leki oraz wsparcie w zakresie potrzeb socjalnych i duchowych pacjentów.
29.	***Fundacja „Szeptus”***	Fundacja działa na rzecz osób chorych, ich rodzin oraz lokalnej społeczności. Jej głównym celem jest niesienie pomocy osobom zmagającym się z ciężkimi, nieuleczalnymi chorobami oraz wspieranie ich bliskich w trudnym okresie choroby, odchodzenia i żałoby. Fundacja angażuje się w rozwój i promocję opieki paliatywnej oraz hospicyjnej, a także prowadzi działania edukacyjne zwiększające świadomość społeczną dotyczącą potrzeb osób przewlekle chorych i ich opiekunów. W ramach swojej działalności Fundacja wspiera m.in.

		funkcjonowanie opieki hospicyjnej domowej oraz Poradni Medycyny Paliatywnej w Stalowej Woli, podejmuje działania informacyjne i edukacyjne, rozwija wolontariat oraz pomaga w zapewnieniu sprzętu medycznego poprawiającego komfort życia osób chorych.
30.	***Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjne, Pielęgnacyjnego i Wspomagającego w budynku MOPS***	Wypożyczalnia funkcjonuje w budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli i jest formą wsparcia skierowaną do mieszkańców wymagających czasowej lub długotrwałej pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Prowadzona jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stalowej Woli. W ramach wypożyczalni dostępny jest m.in. sprzęt rehabilitacyjny, pielęgnacyjny oraz pomocniczy, tj. łóżka rehabilitacyjne, wózki inwalidzkie, balkoniki, kule, materace przeciwodleżynowe czy sprzęt ułatwiający wykonywanie codziennych czynności.

Analiza SWOT w obszarze wsparcia seniorów

Mocne strony

1. *Funkcjonowanie Centrum Aktywności Seniora w Stalowej Woli;*
2. *Poszerzająca się z roku na rok oferta kulturalna i edukacyjna dedykowana seniorom, szczególnie oferta CAS;*
3. *Doskonalenie szerokiej oferty usług społecznych: asystent osoby niepełnosprawnej, usługa opiekuńcza, sąsiedzka usługa opiekuńcza, teleopieka, opieka wytchnieniową, asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością;*
4. *Funkcjonowanie na terenie Gminy w formie dziennego domu pobytu – Dzienny Dom „Senior+" oraz Rozwadowski Klub Seniora;*
5. *Aktywna działalność organizacji senioralnych – klubów seniora, w tym szczególna rola stowarzyszeń i organizacji pozarządowych powstałych i powstających oddolnie;*
6. *Bogata oferta wydarzeń kulturalnych i okolicznościowych dla seniorów, w tym m.in.: Senioriada, Dni Seniora;*
7. *Polepszająca się jakość infrastruktury publicznej;*
8. *Niwelowanie barier architektonicznych w większości obiektów użyteczności publicznej;*
9. *Zwiększająca się świadomość osób starszych w zakresie podejmowania aktywności sportowo-rekreacyjnej, edukacyjnej, kulturalnej;*
10. *Przyjęcie ustawy z dnia 17 sierpnia 2023r. o szczególnej opiece geriatrycznej, która wprowadzi nowe rozwiązania, w tym przesiewową ocenę geriatryczną na poziomie POZ czy uruchomienie Centrów Zdrowia 75+;*
11. *Podjęcie działań zmierzających do wspierania osób starszych pozostających w swoim miejscu zamieszkania bądź z przyjętego stylu życia, nieaktywnych z wyboru lub tzw. „więźniów" 4 piętra.*

Słabe strony

1. *Problem z dostępnością do opieki zdrowotnej;*
2. *Ograniczone możliwości opieki nad seniorami ze strony rodzin;*
3. *Niekorzystana sytuacja demograficzna w Gminie i pesymistyczna prognoza;*
4. *Rosnąca liczba samotnych seniorów wymagających pomocy;*
5. *Niewystarczająca oferta programów profilaktycznych skierowanych do seniorów;*
6. *Brak mieszkań wspomaganych;*
7. *Słabo rozwinięta aktywność wolontariatu osób starszych i dla osób starszych;*
8. *Utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych:*

-finansowanych z NFZ z uwagi na długi czas oczekiwania,
-finansowanych ze źródeł prywatnych z uwagi na wysokie ich koszty;

9. *Niewystarczająca świadomość dotycząca problemu osób starszych pozostających w swoim miejscu zamieszkania bądź z przyjętego stylu życia, nieaktywnych z wyboru lub tzw. „więźniów" 4 piętra.*

Szanse

1. *Zwiększenie aktywności społecznej seniorów;*
2. *Zwiększenie świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego stylu życia;*
3. *Rozwój integracji międzypokoleniowej;*
4. *Zwiększenie wiedzy na temat problemów z jakimi borykają się seniorzy;*
5. *Pozyskiwanie i realizacja projektów na rzecz seniorów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym z UE;*
6. *Rozwój usług wolontaryjnych świadczonych przez młodzież;*
7. *Zwiększenie dostępu do usług społecznych w tym mobilnych zwiększających niezależność i autonomię osób starszych;*
8. *Zwiększająca się liczba placówek świadcząca profesjonalną pomoc medyczną tj. poradnia paliatywna;*
9. *Rozwój środowiskowych form pomocy i wspieranie działań zapobiegających umieszczaniu osób starszych w placówkach całodobowych;*
10. *Profesjonalizacja i wzmocnienie oraz doskonalenie kompetencji pracowników pomocy społecznej;*
11. *Wzmocnienie potencjału kadr organizacji pozarządowych o kompetencje w zakresie aplikowania o środki finansowe pochodzące ze źródeł zewnętrznych, m.in.: UE, ministerialnych, gminnych;*
12. *Zidentyfikowanie problemu seniorów pozostających w swoim miejscu zamieszkania bądź z przyjętego stylu życia, nieaktywnych z wyboru lub tzw. „więźniów" 4 piętra.*
13. *Udoskonalanie systemu dotarcia do seniorów pozostających w swoim miejscu zamieszkania bądź z przyjętego stylu życia, nieaktywnych z wyboru lub tzw. „więźniów" 4 piętra.*
14. *Zwiększenie dostępności usług wsparcia dla osób starszych wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu, w postaci Bonu Senioralnego.*

Zagrożenia

1. *Zwiększająca się liczba osób starszych, w tym sędziwych seniorów i wzrost udziału tej kategorii osób w społeczeństwie;*
2. *Wzrost liczby gospodarstw domowych seniorów, w tym gospodarstw jednoosobowych;*
3. *Pogłębiająca się zmiana modelu rodziny w kierunku dalszego osłabienia więzi rodzinnych;*
4. *Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań, w związku z rosnącą liczbą seniorów;*
5. *Wykluczenie cyfrowe seniorów.*

Cele Programu

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Podnoszenie jakości życia, dobrostanu oraz bezpieczeństwa seniorów w Gminie Stalowa Wola poprzez tworzenie warunków do wszechstronnej aktywizacji, profilaktyki zdrowotnej, wspierania niezależności oraz rozwoju dostępnych usług środowiskowych.

CEL STRATEGICZNY 1: BUDOWANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO, AKTYWNOŚCI I ROZWOJU POTENCJAŁU SENIORÓW.

Cel skierowany do ogółu seniorów, nakierowany na promocję rozwoju osobistego, integrację oraz wykorzystanie potencjału (silversharing/wolontariat).

Cele szczegółowe:

1.1. Upowszechnienie lokalnej oferty edukacyjno-kulturalnej: Rozwój ośrodków wsparcia dedykowanych osobom starszym, zapewniający równomierny dostęp do oferty dla każdego seniora w Gminie.

1.2. Promocja wolontariatu senioralnego i dialogu międzypokoleniowego: Tworzenie przestrzeni do dzielenia się doświadczeniem przez seniorów (np. mentorzy dla młodzieży) oraz angażowanie ich w działania obywatelskie.

1.3. Rozwój cyfrowy i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu: Organizacja powszechnych, bezpłatnych szkoleń z zakresu obsługi smartfonów, komputera, e-administracji i e-zdrowia.

1.4. Uwzględnienie zróżnicowania seniorów ze względu na płeć, wiek, poziom aktywności, zainteresowania i potrzeby, w tym tworzenie działań zachęcających do uczestnictwa grupy mniej aktywne społecznie.

CEL STRATEGICZNY 2: PROMOCJA ZDROWIA, AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ.

Cel skierowany do osób zdrowych i samodzielnych w celu jak najdłuższego utrzymania dobrostanu psychicznego seniorów, a także do osób zmagających się z pierwszymi ograniczeniami.

Cele szczegółowe:

2.1. Upowszechnianie aktywności fizycznej dostosowanej do wieku: Organizacja regularnych zajęć ruchowych (np. nordic walking, gimnastyka zdrowotna, joga dla seniorów).

2.2. Wsparcie dobrostanu psychicznego i emocjonalnego: Ułatwienie ogólnego dostępu do poradnictwa psychologicznego, treningów pamięci (profilaktyka demencji) oraz grup wsparcia dla osób przeżywających kryzysy (np. żałoba, samotność).

CEL STRATEGICZNY 3: BEZPIECZEŃSTWO SENIORÓW: PRZECIWDZIAŁANIE IZOLACJI SPOŁECZNEJ.

Cel dedykowany poprawie komfortu życia każdego seniora w przestrzeni publicznej oraz identyfikacji osób zagrożonych wykluczeniem.

Cele szczegółowe:

3.1. Rozwój systemów bezpiecznego funkcjonowania w miejscu zamieszkania: systemowe rozszerzenie dostępności usług teleopieki (np. opasek SOS) jako powszechnego standardu poczucia bezpieczeństwa i szybkiego reagowania w miejscu zamieszkania seniorów.

3.2. Identyfikacja i wsparcie dla seniorów izolowanych („więźniów 4 piętra"): Wdrożenie systemowych rozwiązań **aktywnego docierania** z informacją i ofertą wsparcia do osób samotnych, mało aktywnych i mających trudności z opuszczaniem mieszkań (np. mobilny urzędnik/biblioteka/wolontariat senioralny), w celu włączenia ich do społeczności lokalnej.

CEL STRATEGICZNY 4: ROZWÓJ ELASTYCZNEGO SYSTEMU WSPARCIA ŚRODOWISKOWEGO I USŁUG UMOŻLIWIAJĄCYCH MOŻLIWIE DŁUGIE FUNKCJONOWANIE SENIORÓW W ŚRODOWISKU LOKALNYM.

Cel dedykowany seniorom, u których proces starzenia wywołał potrzebę wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (choroby, niepełnosprawność) oraz ich rodzinom.

Cele szczegółowe:

4.1. Personalizacja i rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania: Dopasowanie godzinowe usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych, sąsiedzkich i asystenckich) do poziomu utraty samodzielności seniora.

4.2. Kompleksowe wsparcie dla opiekunów nieformalnych: Rozbudowa systemu opieki wytchnieniowej (dziennej i całodobowej) oraz wsparcia edukacyjno-psychologicznego dla rodzin opiekujących się bliskimi.

4.3. Wspieranie możliwości jak najdłuższego funkcjonowania seniorów w środowisku lokalnym i przeciwdziałanie przedwczesnej instytucjonalizacji.

Programowanie kierunków działań

Założenia części operacyjnej

Część operacyjna Programu Senioralnego Gminy Stalowa Wola stanowi odpowiedź na wyzwania zidentyfikowane w diagnozie społecznej i demograficznej. Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują, że proces starzenia się mieszkańców będzie jednym z najważniejszych wyzwań rozwojowych miasta w najbliższych latach. Jednocześnie diagnoza potwierdziła rosnące znaczenie chorób przewlekłych, niepełnosprawności, potrzeby rozwoju usług społecznych oraz konieczność tworzenia warunków sprzyjających aktywnemu i bezpiecznemu starzeniu się.

Przyjęte cele operacyjne koncentrują się na wzmacnianiu samodzielności osób starszych, rozwijaniu środowiskowego systemu wsparcia oraz zwiększaniu aktywności społecznej seniorów. Realizacja Programu opiera się na założeniu, że skuteczna polityka senioralna powinna obejmować zarówno działania skierowane do osób wymagających wsparcia, jak i rozwiązania umożliwiające zachowanie aktywności, sprawności i uczestnictwa społecznego przez możliwie najdłuższy okres życia.

Przyjęte kierunki działań są zgodne z ideą **starzenia się w miejscu zamieszkania (ageing in place),** zakładającą tworzenie warunków umożliwiających osobom starszym bezpieczne, godne i możliwie najdłuższe funkcjonowanie w swoim środowisku lokalnym.

Priorytety Programu

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz zidentyfikowanych trendów wyznaczono trzy priorytety Programu Senioralnego Gminy Stalowa Wola.

PRIORYTET I	*PRIORYTET II*	*PRIORYTET III*
SAMODZIELNOŚĆ	**AKTYWNOŚĆ**	**BEZPIECZEŃSTWO**
Tworzenie warunków umożliwiających osobom starszym jak najdłuższe pozostawanie w miejscu zamieszkania poprzez rozwój usług społecznych, opiekuńczych i wspierających.	*Wspieranie aktywności społecznej, edukacyjnej, kulturalnej i zdrowotnej seniorów oraz przeciwdziałanie samotności i wykluczeniu społecznemu.*	*Budowanie systemu zapewniającego seniorom bezpieczeństwo zdrowotne, społeczne i informacyjne oraz wspierającego rodziny sprawujące opiekę nad osobami starszymi.*

CEL OPERACYJNY NR 1

Rozwijanie dostępnego, zintegrowanego i wysokiej jakości systemu usług społecznych umożliwiającego seniorom jak najdłuższe, bezpieczne i samodzielne funkcjonowanie w środowisku zamieszkiwania.

Realizacja celu operacyjnego opiera się na trzech kierunkach działań, wynikających z przeprowadzonej diagnozy społecznej oraz odpowiadających na zidentyfikowane potrzeby osób starszych, jak ich rodzin i opiekunów.

KIERUNEK DZIAŁAŃ: BLISKO DOMU – ZAPEWNIENIE SENIOROM DOSTĘPU DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH ŚWIADCZONYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA, DOSTOSOWANYCH DO ZMIENIAJĄCYCH SIĘ POTRZEB WYNIKAJĄCYCH Z WIEKU, STANU ZDROWIA I STOPNIA SAMODZIELNOŚCI.

Uzasadnienie

Analiza danych diagnostycznych wskazuje, że liczba osób korzystających z usług opiekuńczych utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie, natomiast systematycznie wzrasta liczba godzin świadczonych usług. Oznacza to zwiększającą się intensywność wsparcia oraz rosnącą złożoność potrzeb osób starszych pozostających w środowisku zamieszkania. Rozwijanie usług środowiskowych sprzyja wydłużaniu okresu samodzielnego funkcjonowania seniorów oraz ogranicza konieczność korzystania z całodobowych form pomocy.

Działania	*Oczekiwane rezultaty*	*Wskaźniki*	*Realizatorzy*
1. Organizowanie usług opiekuńczych.	1. Zwiększenie dostępności usług; 2. Poprawa jakości świadczonych usług.	1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi; 2. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	**MOPS**
2. Rozwijanie specjalistycznych usług		1. Liczba osób objętych	**MOPS**

opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	3. Lepsze dostosowanie wsparcia do potrzeb seniorów; 4. Wydłużenie okresu samodzielnego funkcjonowania seniorów w środowisku lokalnym;	specjalistycznymi usługami opiekuńczymi; 2. Liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych.	
3. Rozwijanie sąsiedzkich usług opiekuńczych.		1. Liczba osób objętych sąsiedzką usługą opiekuńczą; 2. Liczba zrealizowanych godzin sąsiedzkiej usługi opiekuńczej.	**MOPS**
4. Podnoszenie jakości usług społecznych poprzez doskonalenie kadr.		1. Liczba osób objętych szkoleniami podnoszącymi kompetencje; 2. Liczba szkoleń.	**MOPS**

KIERUNEK DZIAŁAŃ: BEZPIECZNY SENIOR – ROZWIJANIE NOWOCZESNYCH ORAZ UZUPEŁNIAJĄCYCH FORM WSPARCIA ZWIĘKSZAJĄCYCH BEZPIECZEŃSTWO, SAMODZIELNOŚĆ I KOMFORT ŻYCIA OSÓB STARSZYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM.

Uzasadnienie

Diagnoza wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju usług wspierających samodzielność osób starszych oraz zwiększających ich bezpieczeństwo. Rozwijanie teleopieki, usług asystenckich oraz programów na rzecz seniorów stanowi istotny element nowoczesnego systemu usług społecznych i pozwala seniorom dłużej funkcjonować w miejscu zamieszkania.

Działania	*Oczekiwane rezultaty*	*Wskaźniki*	*Realizatorzy*
1. Rozwijanie i wdrażanie programów na rzecz seniorów.	1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa; 2. Zwiększenie dostępności do usług społecznych; 3. Zwiększenie dostępu do świadczeń zdrowotnych osobom wymagającym opieki; 4. Rozwój nowoczesnych/innowacyjnych usług społecznych.	1. Liczba uczestników programów; 2. Liczba programów.	**MOPS, NGO**
2. Rozwój usług asystenckich.		1. Liczba osób objętych usługą asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej; 2. Liczba zrealizowanych godzin asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej; 3. Liczba osób objętych usługą asystenta osoby niepełnosprawnej; 4. Liczba zrealizowanych godzin asystenta osoby niepełnosprawnej.	**MOPS**
3. Realizacja programów/projektów wspierających bezpieczeństwo seniorów.		1.Liczba wdrożonych programów/projektów.	**MOPS/RKS, MOPS/DDS+, CAS, ŚDS, NGO/kluby seniora, KPP**
4.Zabezpieczenie pomocy instytucjonalnej dla mieszkańców Gminy wymagających wsparcia całodobowego.		1.Liczba osób, którym zapewniono całodobową pomoc instytucjonalną. 2. Liczba miejsc w placówkach zapewniających całodobowe wsparcie. 3.Liczba osób skierowanych do	**ZPO, COM, DPS**

		placówki zapewniającej całodobowe wsparcie. 4. Liczba osób oczekujących na zapewnienie całodobowego wsparcia. 5. Liczba placówek zapewniających mieszkańcom całodobową opiekę i wsparcie.	**Monitoring dostępnej infrastruktury**
5. Udzielanie pomocy materialnej osobom starszym.		1.Liczba osób starszych objętych pomocą materialną.	**MOPS**

KIERUNEK DZIAŁAŃ: WSPIERAMY OPIEKUNÓW - WSPIERANIE RODZIN ORAZ OPIEKUNÓW NIEFORMALNYCH SPRAWUJĄCYCH OPIEKĘ NAD OSOBAMI STATRSZYMI POPRZEZ ROZWÓJ USŁUG ODCIĄŻAJĄCYCH, DORADCZYCH, EDUKACYJNYCH I WSPIERAJĄCYCH.

Uzasadnienie

Wzrost liczby osób korzystających z opieki wytchnieniowej potwierdza rosnącą potrzebę wspierania opiekunów. Rozwój usług odciążających oraz działań edukacyjnych zwiększa możliwości sprawowania opieki nad osobami starszymi w środowisku rodzinnym.

Działania	*Oczekiwane rezultaty*	*Wskaźniki*	*Realizatorzy*
1.Zapewnienie opiekunom dostępu do indywidualnego poradnictwa i informacji dotyczących organizacji opieki nad seniorem.	1. Zwiększenie wiedzy i kompetencji opiekunów w zakresie organizowania codziennego wsparcia seniora; 2. Wzrost kompetencji opiekuńczych oraz	1. Liczba opiekunów korzystających z poradnictwa. 2. Liczba udzielonych	**MOPS, NGO, COM**

	zwiększenie poczucia przygotowania do sprawowania opieki; 3. Ograniczenie przeciążenia opiekunów oraz umożliwienie im czasowego odpoczynku od codziennych obowiązków opiekuńczych; 4. Wzmocnienie dobrostanu opiekunów oraz zwiększenie ich zdolności do długotrwałego sprawowania opieki; 5. Zwiększenie wiedzy opiekunów o dostępnych usługach i możliwościach uzyskania pomocy; 6. Lepsze dopasowanie wsparcia do sytuacji seniora i opiekuna oraz zwiększenie koordynacji lokalnego systemu wsparcia.	porad/konsultacji.	
2. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla opiekunów dotyczących sprawowania opieki, komunikacji z seniorem, przeciwdziałania przeciążeniu oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych.		1. Liczba szkoleń/warsztatów. 2. Liczba uczestników. 3. Liczba godzin szkoleniowych.	**MOPS, NGO, COM**
3. Rozwijanie i zwiększanie dostępności usług wytchnieniowych dla opiekunów osób starszych wymagających wsparcia.		1. Liczba opiekunów korzystających z usług wytchnieniowych (usługa dzienna, całodobowa). 2. Liczba godzin/dni udzielonego wsparcia. 3. Liczba zrealizowanych usług.	**MOPS**
4. Rozwijanie wsparcia psychologicznego i emocjonalnego dla opiekunów doświadczających przeciążenia opieką.		1. Liczba opiekunów korzystających ze wsparcia; liczba udzielonych konsultacji.	**MOPS, NGO, COM**
5. Upowszechnianie informacji o dostępnych formach wsparcia dla opiekunów oraz ułatwianie im dostępu do lokalnego systemu usług.		1. Liczba działań informacyjnych; liczba udostępnionych materiałów. 2. Liczba odbiorców.	**MOPS, NGO, COM**

CEL OPERACYJNY NR 2

Wspieranie aktywności społecznej, obywatelskiej, edukacyjnej i zdrowotnej seniorów oraz wzmacnianie ich uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

KIERUNEK DZIAŁAŃ: AKTYWNY SENIOR – ROZWIJANIE OFERTY DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH, KULTURALNYCH, SPORTOWYCH I REKREACYJNYCH SPRZYJAJĄCYCH AKTYWNEMU STARZENIU SIĘ ORAZ INTEGRACJI OSÓB STARSZYCH.

Uzasadnienie

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że aktywność społeczna i edukacyjna seniorów stanowi jeden z najważniejszych czynników sprzyjających utrzymaniu samodzielności oraz dobrej jakości życia. Rozwijanie dostępnej i różnorodnej oferty zajęć umożliwia przeciwdziałanie izolacji społecznej, wzmacnia integrację mieszkańców oraz sprzyja zachowaniu sprawności psychofizycznej osób starszych.

Działania	*Oczekiwane rezultaty*	*Wskaźniki*	*Realizatorzy*
1.Organizowanie zajęć edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów.	1. Zwiększenie aktywności społecznej oraz poprawa jakości życia osób starszych; 2. Poszerzenie dostępnej oferty aktywizacyjnej; 3. Wzrost integracji społecznej i więzi międzypokoleniowych.	1. Liczba uczestników zajęć. 2. Liczba zorganizowanych wydarzeń.	**ŚDS, CAS, NGO/ kluby seniora, ZNP, MOPS/RKS, MOPS/DDS+**
2. Rozwijanie oferty aktywizacyjnej odpowiadającej potrzebom seniorów.		1.Liczba nowych form aktywności.	**ŚDS, CAS, NGO/ kluby seniora, ZNP, MOPS/RKS, MOPS/DDS+**
3. Organizowanie wydarzeń integracyjnych i międzypokoleniowych.		1. Liczba wydarzeń. 2. Liczba uczestników.	**ŚDS, CAS, NGO/ kluby seniora, ZNP, MOPS/RKS, MOPS/ DDS+**

KIERUNEK DZIAŁAŃ: ZDROWIE NA CO DZIEŃ – PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA, PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ ORAZ DZIAŁAŃ ZWIĘKSZAJĄCYCH BEZPIECZEŃSTWO OSÓB STARSZYCH.

Uzasadnienie

Wydłużanie okresu samodzielnego funkcjonowania osób starszych wymaga nie tylko zapewnienia odpowiednich usług społecznych, ale również prowadzenia działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej i edukacji. Promowanie zdrowego stylu życia, rozwijanie świadomości zdrowotnej oraz zwiększanie wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa, sprzyjają ograniczaniu ryzyka pogorszenia stanu zdrowia, wzmacniają samodzielność seniorów oraz podnoszą jakość ich życia. Istotnym elementem jest również budowanie poczucia bezpieczeństwa poprzez działania edukacyjne i informacyjne realizowane we współpracy z lokalnymi partnerami.

Działania	*Oczekiwane rezultaty*	*Wskaźniki*	*Realizatorzy*
1. Organizowanie warsztatów i spotkań dotyczących profilaktyki zdrowotnej oraz promocji zdrowego stylu życia.	1. Zwiększenie wiedzy seniorów w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz popularyzacja zdrowych nawyków; 2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa oraz ograniczenie zagrożeń dotyczących seniorów; 3. Zwiększenie dostępu seniorów do rzetelnych informacji.	1.Liczba warsztatów i spotkań. 2. Liczba uczestników.	**DPS, COM, NGO/ kluby seniora, CAS, ZNP, MOPS/ RKS, MOPS/ DDS+, SPZOZ**
2. Rozwijanie oferty aktywizacyjnej odpowiadającej potrzebom seniorów.		1. Liczba kampanii, spotkań i warsztatów. 2. Liczba uczestników.	**KPP, DPS, COM, NGO/ kluby seniora, CAS, ZNP, MOPS/ RKS, MOPS/ DDS+**
3. Upowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących profilaktyki zdrowotnej i bezpieczeństwa.		1. Liczba wydanych materiałów informacyjnych.	**KPP, DPS, COM, NGO/ kluby seniora, CAS, ZNP, MOPS/ RKS, MOPS/ DDS+, SPZOZ**

KIERUNEK DZIAŁAŃ: SENIOR W SPOŁECZNOŚCI – WZMACNIANIE UCZESTNICTWA OSÓB STARSZYCH W ŻYCIU SPOŁECZNYM ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE SAMOTNOŚCI, IZOLACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU.

Uzasadnienie

Jednym z istotnych wyzwań lokalnej polityki senioralnej jest ograniczanie zjawiska samotności oraz wykluczenia społecznego osób starszych. Szczególnego wsparcia wymagają seniorzy o ograniczonej mobilności oraz osoby pozostające poza głównym nurtem życia społecznego, w tym tzw. „więźniowie 4 piętra". Równie ważne jest zapewnienie seniorom łatwego dostępu do informacji o dostępnych usługach, wydarzeniach i formach wsparcia. Tworzenie warunków sprzyjających budowaniu relacji społecznych oraz zwiększaniu uczestnictwa seniorów w życiu lokalnym wzmacnia ich samodzielność, poczucie przynależności i jakości życia.

Działania	*Oczekiwane rezultaty*	*Wskaźniki*	*Realizatorzy*
1. Rozwijanie działań integracyjnych przeciwdziałających samotności i i wykluczeniu społecznemu skierowanych do seniorów nieaktywnych oraz o ograniczonej mobilności, w tym „więźniów 4 piętra".	1. Wzrost uczestnictwa seniorów w życiu społecznym oraz ograniczenie zjawiska izolacji społecznej; 2. Zwiększenie świadomości seniorów dotyczącej dostępnej oferty wsparcia i aktywności; 3. Wzmocnienie więzi społecznych oraz współpracy międzypokoleniowej.	1.Liczba działań integracyjnych. 2. Liczba uczestników.	**ŚDS, WTZ, CAS, DPS, NGO/ kluby seniora, ZNP, MOPS/RKS, MOPS/DDS+**
2. Zapewnienie seniorom łatwego dostępu do informacji o usługach, wydarzeniach i możliwościach aktywności poprzez informatory, publikacje oraz kanały elektroniczne.		1.Liczba wydanych publikacji. 2. Liczba działań informacyjnych.	**ŚDS, CAS, DPS, NGO/ kluby seniora, ZNP, WTZ, MOPS/RKS, MOPS/ DDS+, SPZOZ**

3. Wspieranie inicjatyw sprzyjających integracji międzypokoleniowej oraz budowaniu więzi społecznych.		1.Liczba przedsięwzięć międzypokoleniowych. 2. Liczba uczestników.	**ŚDS, CAS, DPS, NGO/ kluby seniora, ZNP, WTZ, MOPS/RKS, MOPS/ DDS+**

KIERUNEK DZIAŁAŃ: SENIORZY TWORZĄ MIASTO – WZMACNIANIE AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ SENIORÓW ORAZ ROZWIJANIE PARTNERSTW LOKALNYCH NA RZECZ TWORZENIA PRZYJAZNEGO ŚRODOWISKA DO ZYCIA I AKTYWNOŚCI OSÓB STARSZYCH.

Uzasadnienie

Skuteczna polityka senioralna wymaga aktywnego udziału samych seniorów w planowaniu i realizacji działań podejmowanych na ich rzecz. Współpraca samorządu, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych oraz środowisk senioralnych sprzyja tworzeniu trwałego systemu wsparcia odpowiadającego na rzeczywiste potrzeby mieszkańców. Jednocześnie rozwijanie aktywności obywatelskiej osób starszych pozwala lepiej wykorzystywać ich wiedzę, doświadczenie oraz potencjał społeczny, wzmacniając poczucie sprawczości i odpowiedzialności za rozwój lokalnej wspólnoty.

Działania	*Oczekiwane rezultaty*	*Wskaźniki*	*Realizatorzy*
1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych działających na rzecz seniorów.	1. Rozwój aktywności społecznej oraz zwiększenie udziału organizacji senioralnych w realizacji lokalnej	1.Liczba wspartych organizacji. 2. Liczba wspólnych przedsięwzięć.	**UM**

2. Tworzenie warunków do aktywnego udziału seniorów w konsultacjach społecznych, inicjatywach lokalnych oraz przedsięwzięciach obywatelskich.	polityki senioralnej. 2. Wzrost zaangażowania seniorów w życie publiczne oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego.	1. Liczba konsultacji z udziałem seniorów. 2. Liczba inicjatyw z udziałem seniorów.	**UM, CAS**

Wdrażanie i zarządzanie Programem

Za koordynację programu i bieżące monitorowanie jego realizacji odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Etapy wdrożenia programu oraz harmonogram poszczególnych działań zostaną ustalone na wstępnym etapie jego realizacji, przy udziale podmiotów odpowiedzialnych statutowo za poszczególne obszary tematyczne. W przypadku konieczności wprowadzenia zmian w zakładanych celach i działaniach programu, zostanie to zrealizowane przy wspólnym udziale zaangażowanych jednostek oraz Radę Miejską w Stalowej Woli.

Monitoring i ewaluacja Programu

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z instytucji/podmiotów zaangażowanych i odpowiedzialnych za wdrażanie *Stalowowolskiego Programu Senioralnego na lata 2027-2029* na podstawie „Raportu z realizacji Programu dla instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację Programu, które będą przekazywane do ***Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli do dnia 31 stycznia każdego roku.***

Wnioski z monitoringu i rekomendacji w formie sprawozdania będą stanowić jeden z elementów aktualizacji programu. Sprawozdanie z monitoringu będzie sporządzone ***do dnia 31 marca każdego roku i przedkładane Radzie Miejskiej w Stalowej Woli przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.***

Wynikiem przeprowadzonej ewaluacji będzie sporządzenie Raportu Ewaluacyjnego na koniec realizacji Stalowowolskiego Programu Senioralnego na lata 2027-2029 ***w terminie do 31 marca roku następnego i przekazanie Radzie Miejskiej w Stalowej Woli przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.***

Monitorowanie Programu umożliwi obserwację realizacji zadań oraz ocenę stopnia osiągnięcia rezultatów. Ewaluacja Programu będzie dokonana na koniec jego realizacji w oparciu o dane i dokumenty uzyskane w procesie monitorowania Programu oraz inne źródła, które mogłyby zawierać przydatne informacje. Ewaluacja końcowa ma na celu ocenę

wdrożenia Programu pod kątem adekwatności podejmowanych działań i ich efektywności, a także dostarczenie danych do opracowania Programu na kolejne lata.

Finansowanie Programu

Cele i zadania zawarte w Programie obejmują w głównej mierze zadania własne oraz zlecone samorządu szczebla gminy i powiatu. Dlatego zasadniczym źródłem finansowania Programu pozostanie budżet miasta Stalowej Woli. Program będzie finansowany również z dotacji oraz ze środków pozabudżetowych, pozyskiwanych z innych źródeł.